Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 84/1379 | Łódź, Poniedziałek 9 kwietnia 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז מאנטאג יט ניסן תרפ"ח | Nr. 84/1379

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

אנ'אטענטאט אויף טראצקי'ן?

ריגא, 8. (ספ. טעל.). אויפ'ן יסוד פון ידיעות, וואס ווערען דערהאלטען פון מאסקווע קורסירען נאך אלץ די קלאנגען וועגען א טראגישען פארפאל מיט טראצקי'ן.

פון א קוועלע, וואס פרעטענדירט אויף צו זיין ערנסט, גיט מען איבער, אז טראצקי'ס פריינד אין מאסקווע רעדען אפען, וועגען אנ'אטענטאט, וואס זאל האבען אויף איהם געמאכט געווארען אין חיערני. דערביי האלט מען זיין לאגע פאר זעהר ערנסט. לויט די זעלבע ידיעות, לייקענען נישט אפ די אפיציעלע סאוויעטישע קרייזען די קלאנגען, און פערשפרייטען א ווערסיע, אז טראצקי האט זיך אליין פערוואונדעט, בעת יאגד.

לויט דעם, ווי דער „סאציאל-דעמאקראט" שרייבט איז טראצקי פערוואונדעט געווארען דעם פאריגען פרייטאג דורך א קאמסאמאליעץ. די וואונד איז זעהר א שווערע.

לויט די ווערטער פון דערזעלבער ריגע'ר צייטונג, האט די ידיעה וועגען אטענטאט אויף טראצקי'ן געמאכט אין מאסקווע א שטארקען רושם, און אז א טייל ארבייטער, וואס איז נוטה צו דער אפאזיציע איז שטארק אויפגערעגט.

מאסקווא, 8. (ספ. טעל.) די היגע צייטונגען לייקענען אפ די ידיעות פון דער אויסלענדישער פרעסע וועגען אנ'אטענטאט אויף טראצקי'ן. די סאוויעטישע צייטונגען שטעלען פעסט, אז קיין שום אטענטאט איז נישט געווען און טראצקי איז פולשטענדיג געזונד.

אומגליקס-פאלען פון „וויוואט'עווען".

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). נישט-קוקענדיג אויפ'ן פערבאט פון דער מאכט צו שיסען אויף וויוואט, זענען נעכטען און היינט פארגעקומען אין שטאדט פיל אויפרייסען פון פעטארדעס, און סתם שיסערייען.

דערביי זענען פארגעקומען א פאר צעהנדליג אומגליק-פאלען.

אויף וואלסקע גאס, האבען די וויוואט-קוילען פערבלאנדזשעט אין דער קירכע און פערוואונדעט 2 פערזאן.

איינע א 14 יאהריג מיידעל איז שווער פערוואונדערט געווארען אין דער ברוסט. צווישען די פערוואונדעטע איז אויך דא א יוד — א געוויסער שמואל זיסמאן 19 יאהר אלט.

* * *

היינט פארטאג, האט בשעת דער גאטעסדינסט אין קאשטשיאל אויף פראכאוסקא א געוויסע פלאשקע ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אנגעהויבען שיסען. עס איז אנגעלאפען א פאליציאנט, און איהם געוואלט ענטוואפענען; דאן האט פלאשקע שווער פערוואונדעט דעם פאליציאנט. דעם צעיושעטען שיסער האט מען ארעסטירט.

פון א פעטארדע, וואס האט אויפגעריסען לע'ם קאשטשאל אויף גזשיבאווסקא זענען פערוואונדעט געווארען 5 פערזאן.

פויערים-אונרוהען אין רומעניען.

בוקארעשט, 8 (ספ. טעל.) אין זיבענבירגען, אין דעם ארט אלבא-יולא האט די מאכט פערבאטען די פארשטעהענדע פערזאמלונג פון דער נאציאנאלער פויערים-פארטיי. דער לידער פון דער דאזיגער פארטיי, מאניו האט אבער דערקלערט, אז די פערזאמלונג וועט דוקא יא פארקומען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערען אין רומעניען אפגעווארט ערנסטע געשעהענישען.

אזוי איז נעכטען אין דרום-סעווערין פארגעקומען א בלוטיגער צוזאמענשטויס צווישען פויערים און זשאנדארמען. איין פויער איז דער'הרג'עט געווארען, 30 זענען פערוואונדעט, און פיל זענען ארעסטירט געווארען.

די יודאאיסטישע ביבליאטעק אין ווארשא.

ווארשא. 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין אנהויב מאי וועט פארקומען די פייערונג פון לייגען א גרונדשטיין פון דעם נייעם בנין פאר דער יודאאיסטישער ביבליאטעק ביי דער סינאגאגע.

די נייע געביידע וועט אפקאסטען ביז א מיליאן זלאטעס.

וואהאביטען-מארש אויף איראק.

איינינע וואהאביטען-שבטים האבען אנגעהויבען א מארש אויף איראק.

די ענגלענדער האבען ארויסגעשיקט געגען זיי אנ'אפטיילונג פון קריגס-עראפלאנען.

מען לאזט נישט תשובה-טון...

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס איינינע יודישע סוחרים אויף פראגע האבען דעם היינטיגען יום-טוב געהאלטען אפען זייערע געשעפטען זענען היינט פארגעקומען א רייה געשלעגען אין די פראגער בתי מדרשים, וואו מ'האט נישט געוואלט צולאזען צום דאווענען די מחללי יום-טוב.

אמעריקאנער יודען ווערן איינגעלאדען קיין ליטע.

קאוונע. (י.ט.א.) דער פארזיצער פון קאמיטעט, וואס האט דורכגעפיהרט די פייערונג פון 10־יעהריגען יובילי פון ליטעס אונאבהענגיגקייט, האט זיך געווענדעט צום קאוונער רב־הכולל שאפירא מיט א ביטע, אז די ליטווישע יודען זאלען איינלאדען זייערע קרובים אין אמעריקא צו בעזוכען ליטע אין משך פון קומענדיגען זומער. הרב שאפירא האט צוגעזאגט זיך צו בעשעפטיגען מיט דעם דאזיגען ענין.

מיין ליבען קוזין

אברהם אינפעלד

צו זיין חתונה מיט פרל.

בראניא וואלקאוויטש

ווינש איך א הארציגען מזל-טוב און אייביג גליק

י. אינפעלד

און עדזשא זאנדבערג.

זאל פילהארמאניע דאנערשטאג, דעם 12-טען אפריל ה. י. 10 פריה קומט פאר א נארוטאוויטש 20.

אקאדעמיע געווידמעט דעם 13. יארצייט פון **י. ל. פרץ**

פראגראם: 1) רעפעראטען וועגען לעבען און שאפען פון י. ל. פרץ **י. ליכטענשטיין און ש. מענדעלסאן (ווארשא)**

2) רעציטאציעס פון י. ל. פרץ'ס ווערק ווערען אויסגעפיהרט פון בעקאנטען ארטיסט פון דער ווילנער טרופע **י. ווייסליץ**

3) פאלקסלידער געזונגען דורך דעם ארטיסט **דוד זיידערמאן**

בילעטען פון 50 גראשען ביז 2 גילדען שוין צו בעקומען אין לאקאל פון קולטור-אמט (ווסכאדניא 70) און פון מיטוואך 4 א זייגער נאכמיטאג ביי דער קאסע פון פילהארמאניע (נארוטאוויטש 20).

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען מיין הייסגעליבטער מאן, אונזער ליבער פאטער און ברודער נ. ע.

יעקב אלעזר זאב רעסקי

אין בליהענדען עלטער פון 36 יאהר.

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מאנטאג, 12 א זייגער בייטאג פון שפיטאל „אוניטאס" פוסטא 19, ווערען געבעטען צו קומען אלע פערוואנדטע, פריינד און בעקאנטע, כדי איהם אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

בעקאנטמאכונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער נעכטיגער בעקאנטמאכונג פון קוה-בעזיצער-פעראיין וועגען שווייגער ה' שמעון גלאזמאן (קאמיעננא 1) פערעפענטליך איך דעם פסק-דין, וואס איך האב נעכטען ארויסגעטראגען אין דעם דאזיגען ענין: „נאך א גענויער חקירה ודרישה, וואס איך האב אדורכגעפיהרט, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ה' גלאזמאנ'ס קיה האבען קיין שום חמץ נישט געגעסען און די מילך איז אינגאנצען כשר.

דערפאר אבער, וואס ה' גלאזמאן האט אריינגעלאזען פרייטאג-צו-נאכטס אין קאמער נעבען דער שטאל די סלאדזינעס, האט ער בעצאהלט 18 זלאטעס קנס פאר ת"ת של הרב מייזעל זצ"ל, און פערפליכטעט זיך פון היינט אן, אז אזעלכעס זאל נישט מעהר פארקומען. ה' גלאזמאן איז ווייטער בחזקת כשרות, אזוי ווי ער איז געווען ביז איצט.

הרב ר' מרדכי ניסן קרול דפה לודז.

פעראיין „הכנסת-כלה וגמילת-חסדים", וואלבארסקא 20.

מיר מאכען בעקאנט אונזערע ג' מיטגלידערינס, אז היינט, מאנטאג, דעם 9-טען אפריל (ג' דחוה"מ), 6 א זייגער אוועגד קומט פאר אין בערלינער זאל (זאכאדניא 26) די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג און וואהל פון א פארזיצענדען; 2) טעטיגקייטס-בעריכט פאר 1927, 3) קאסע-בעריכט פאר 1927, 4) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיטע אויפ'ן יאהר 1928, 5) ביודזשעט אויפ'ן יאהר 1928, 6) פרייע פארשלאגען.

סוועלען ארויסטרעטען וויכטיגע רעדנער. די פערוואלטונג.

בעמ.: מ'בעט אלע מיטגלידער, צי זיי האבען בעקומען איינלאדונגען — צי נישט, — אונבעדינגט צום ערשיינען.

539

א דרוקער-ארבייטער

צו דרוקען שקארפעטען,

ווערט געזוכט ביי י. געטלער,

28 וואלבארסקא 28.

צו טרעפען פון 2 ביז 4 נאכמיטאג.

245

האנדווערקער-פעראיין אין דער פוילישער רעפובליק, זאכאדניא 66.

אכטונג, דאמען-מאגאזין-שניידער!

היינט, 7 אין אוונד —

א וויכטיגע פאך - פערזאמלונג.

אכטונג, פאך-קאמיסיעס פון שטעפער, שוסטער, דאמען-מאגאזין און וועבער!

היינט, 1 בייטאג — א זיצונג צוזאמען מיט דער פערוואלטונג.

544

ארבייטסלאָזיגקייט אין א״י ווערט ליקווידירט

ס'הויבען זיך אָן גרויסע עפענטליכע ארבייטען.

ירושלים, 8. (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו אין ארץ-ישראל האָט בעקאַנטגעמאַכט, אַז די אויסצאָהלונגען פון אונטער-שטיצונגען פאַר ארבייטסלאָזע אין ארץ-ישראל ווערט אָפּגעשטעלט דעם 23. ד. ח. באַלד דערויף וועלען זיך אָנהויבען די עפענטליכע ארבייטען, וועלכע ווערען אונטערגענומען פון די פאָנדען פון נאַטאַן שטרויס און פעליקס וואַרבורג צוזאַמען מיט געוועהנליכע ביודזשעט-סומען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. ביי די דאָזיגע ארבייטען וועלען בעקומען ארבייט אַלע ארבייטסלאָזע אין ארץ-ישראל און די ארבייטסלאָזיגקייט וועט לעת-עתה ליקווידירט ווערען.

יודישער אינזשיניער מאַכט אַ רייזע אויפ'ן צפון-פּאָל.

רוים, 8. (י. ט. א. טעלעגראַפיש) דער יודישער אינזשיניער פּראָפ. פון מילאַנער אוניווערזיטעט האָנטרעמאָלי איז בעשטימט געוואָרען מיט צו פאָהרען מיט דער עקספּעדיציע אויפ'ן צפון-פּאָל אין דעם דיריזשאַבל „איטאַליאַ“, דער יודישער אינזשיניער איז בעפולמעכטיגט געוואָרען צו מאַכען אויפ'ן צפון-פּאָל פאַרשידענע וויסענשאַפטליכע אויספאָרשונגען.

סאָוויעטען פערקויפען דאָס צאַרישע ציהרונג

פאַר 8 מיליאָן דאָלאַר.

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.) „מאָרנינג פּאָסט“ דערוויסט זיך, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג פיהרט איצט אונטערהאַנדלונגען וועגען פערקויפען דעם רעשט פון דעם צאַרישען ציהרונג. די סאָוויעטען-רעגירונג וויל אויך פערקויפען דעם קייזערס דיאַמענט פון 182 קאַראַט פאַר 8 מיליאָן דאָלאַר.

9 פערזאָן פערסם'ט דורך גאַז:

בערלין, 8 (אַט״ע). אין אַקוויזגראַן איז אין איינעם פון די הייזער געפּלאַצט אין מיטען נאַכט אַ גאַז-רוהר. 9 פערזאָן זענען פערסם'ט געוואָרען אויף טויט.

אַרעסטירט אין רוסלאַנד 7 פוילישע גייסטליכע.

ריגאַ, 8 (אַט״ע). פון מאָסקוואַ מעלדעט מען, אַז מיט עטליכע טעג צוריק האָט די ג.פּ.או. אַרעסטירט עטליכע צעהנדליג פּאָליאַקען, צווישען זיי 7 גלחים. זיי ווערען בעשולדיגט אין שפּיאָנאַזש לטובת פוילען.

שפּאַנישע קעניגליכע פּאַר וואַשען די פיס פון 12 בעטלער.

מאַדריס, 8. (ספּ. טעל.) דאָ איז פאָרגעקומען די גרויסע קירכליכע פייערונג פון „וואַשען די פיס“. אין דער אָנוועזענהייט פון די מיטגלידער פון דער קעניגליכער משפּחה, רעגירונגס-מיטגלידער, דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס און הויפליט, האָבען דער קעניג און די קעניגין אָפּגעוואַשען די פיס פון 12 בעטלער און בעטלערינס.

פויערים לינטשען 2 גנבים.

לובלין, 8. (א.ז.) אין דאָרף טאַרנא, הרובעשאָווער קרייז האָבען 3 גנבים זיך געוואָלט אַריינבעקומען אין תבואה-שפּייכלער פון איינעם פון די דאָרפסלייט. די פויערים האָבען דאָס בעמערקט, האָבען געכאַפּט 2 פון די גנבים און זיי דערהרגעט אויפ'ן אָרט. די פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג וועגען דעם ווער ס'איז בעגאַנגען דעם לינטש-געריכט.

די סאָוויעטען ווילען אַנגרייפען רומעניען, לאַטוויע און פוילען?

פּאַריז, 8. (ספּ. טעל.). דאָס וואָכענבלאַט „פּאַקס“ ברענגט סענסאַציאָנעלע ידיעות וועגען די סאָוויעטישע בעוואָפנונג געגען לאַטוויע און רומעניען. די ערשטע דאַרף אָנגעגריפען ווערען לאַטוויע, וואָס שייך בעסאַראַביען איז דער פּלאַן פון אָנגריף נאָך נישט אינגאַנצען פערטיג אין די ווייטערדיגע סאָוויעטישע פּלענער זאָל אויך ליגען דער אָנפאַל אויף פוילען.

צי האָט מען לענינען אויסגעטוישט?

ריגאַ, 8. (אַטע). די „סעוואָדניאַ“ טיילט מיט פון מאָסקוואַ, אַז לענינס קערפּער, וועלכער איז בשעתו פערבאַלזאַמירט געוואָרען הויבט זיך אָן פונאַנדערצופאַלען, אַזוי אַז מ'קען נישט לעניגען דערקענען, ס'געהען אַרום קלאַנגען, אַז לעניגס קערפּער איז פערטוישט געוואָרען. אין די סאָוויעטישע קרייזען טראָגט מען זיך אַרום מיט'ן געדאַנק לענינס קערפּער צו פערברענען אין קרעמאַטאָריום.

אַ פּרווי אַריבערגעשוואומען דעם גיבראַלטער.

לאָנדאָן, 8 (אַטע) פון גיבראַלטער מעלדעט מען, אַז די שווימערין גלייטץ איז אַריבערגעשוואומען דעם גיבראַלטאַר, זי איז געשווימען 13 שעה אָהן הפסקה.

האָבען יודען געהאַט אַ שייכות צו דער ערמאָרדונג פון צאַר ניקאָלאַי?

רעפעראַט פון אַ געוו. קאַלטשאַק'ס מיניסטער.

פּאַריז. (יט״אַ). אין לאָקאַל פון פערבאַנד פון די רוסישע אַדוואָקאַטען אין פּאַריז האָט דער געוועזענער מיטגליד פון קאָלטשאַק'ס רעגירונג מ. סטאַרינקעוויטש, וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין דער אויספאָרשונגס-קאָמיסיע וועגען דער ערמאָרדונג פון רוסישען צאַר ניקאָלאַי דעם 2-טען אין יאָהר 1918 אין יעקאַטערינבורג, געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען די רעזולטאַטען פון די אונטערזוכונגען פון דער אויספאָרשונגס-קאָמיסיע. אין זיין רעפעראַט האָט ה' סטאַרינקעוויטש אויך בעריהרט די פאַרשידענע בעשולדיגונגען געגען יודען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערמאָרדונג פון צאַר. עס ווערט, למשל, אָפט מאָל דערצעהלט, אַז קאַפּיטאַן סערגעיעוו, וועלכער האָט אויסגעפיהרט די עקזעקוציע שטאַמט פון יודען.

די אויספאָרשונג האָט אָבער גאַנץ אונצווייפעלהאַפט דערוויזען, אַז סערגעיעוו איז אַן עכטער רוס, מען האָט אויך דערצעהלט, אַז אין הויז, וואו ס'איז דורכגעפיהרט געוואָרען די עקזעקוציע, זאָלען זיך געפינען אויף די ווענד טריאומפירענדע אויפשריפטען אויף יודיש. עס האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז די אויפשריפטען זענען געשריבען אויף דייטש. בכלל האָבען זיך אַלע בעשולדיגונגען אין בלבולים געגען יודען אַרויסגעוויזען אַלס פולשטענדיג גרונדלאָז. יודען האָבען נישט מיט דער ערמאָרדונג קיין שום שייכות. די עקזעקוציע איז אויסגעפיהרט געוואָרען לויט'ן בעפעהל פון אָרטיגען סאָוויעט דורך אַן אָבטיילונג פון רוסישע מאַטראָסען און סאָלדאַטען מיט דער בעטייליגונג פון עסטרייכישע קריגס-געפאַנגענע.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַרניאַ 57 (צעגעלניאַנע 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגעריש קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע, געשלעכטס-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט.

Dr. RACHELA LEWI

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקה טן

פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

דער צוזאַמענפאָהר פון פערבאַנד

פון די יודישע פראָנט-סאָלדאַטען אין דייטשלאַנד.

בערלין. (יט״אַ). דאָ איז געעפענט געוואָרען דער צוזאַמענפאָהר פון פערבאַנד פון די יודישע פראָנט-סאָלדאַטען, וואָס צעהלט העכער 500 אָרטיגע גרופּען אין פאַרשידענע געגענדען פון לאַנד.

דער צוזאַמענפאָהר איז געעפענט געוואָרען דורכ'ן פּאָרזיצער פון פערבאַנד קאַפּיטאַן דר. לעווענשטיין, וועלכער האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער פּאָליטישער לאַגע. דער רעפערענט האָט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט אָפּצוהיטען די נייטראַליטעט פון פערבאַנד בעת די נאָהענטע פּאַרלאַמענט-וואַהלען. דער צוזאַמענפאָהר וועט זיך אויך בעשעפטיגען מיט קאָלאָניזאַציע-פראַגען און אַ רייהע אָרגאַניזאַציאָנעלע פראַגען.

דער צוזאַמענפאָהר האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס איז אונטערגעשטראָכען געוואָרען די נויטווענדיגקייט צו פעראייניגען און אָרגאַניזירען אַלע מיליטער-לייט, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין דער וועלט-מלחמה.

ירושלים'ער אוניווערזיטעט

זאָל פערוואַנדעלט ווערען אין אַ נאָרמאַלע לעהר-אַנשטאַלט.

לאָנדאָן, (י.ט.א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע, וואָס ווערט געפיהרט דורך די רעוויזיאָניסטען פון פאַרשידענע לענדער וועגען פערוואַנדלען די ירושלים'ער אוניווערזיטעט אין אַ נאָרמאַלע, אַקאַדעמישע לעהר-אַנשטאַלט, האָט דער דירעקטאָרען-ראַט פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט בעהאַנדעלט די פראַגע און האָט געשאַפען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס זאָל אויסאַרבייטען קאָנקרעטע פאָרשלאַגען וועגען דעם ענין.

ווי עס טיילט מיט די צייטשריפט „ניי-יהודה“. זאַמעלט די דאָזיגע קאָמיסיע אַלע נויטיגע מאַטעריאַלען וועגען דער אַלגעמיינער לאַגע פון די יודישע סטודענטען אין ארץ-ישראל און אַנדערע לענדער ווי אויך אינפאָרמאַציעס וועגען די פּראָפעסאָרען. אויפ'ן סמך פון די מאַטעריאַלען וועט אין משך פון זומער 1928 אויסגעאַרבייט ווערען אַ גענויער פּראָיעקט, וואָס דאַרף בעשטעטיגט ווערען דורך דער געמיינזאַמער זיצונג פון אַקאַדעמישען ראַט און דירעקטאָרען-ראַט פון דער אוניווערסיטעט.

אַ בשורה טובה פאַר לאָדז!

פאַר 2.50 זל.

עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב

יעדער איינציגער קאָן בעקומען עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב פאַר 2.50 אַ וואָך פאַר יעדען פּ. ווי אויך איבעראַרבייטען אַלטע אַנלאַגעס אויף נייע, פון ליטשניק אויף אָגראַניטשניק, פּראַטאָקאָלען פון עלעקטראָווניע. אַלעס ערלעדיגט די קאָנצעסיאָנירטע פירמע

ח. סאָלניק, לאָדז צעגיעלניאַנאַ 63

פּראַנט-געוועלב אין הויז פון פוילישען טעאַטער. בעמ. זשאַרובקעס „Philips“ און „Osram“ שטענדיג אויף לאַגער מיט 25% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך.

וואָרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פאַרשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פובליקום, אַז די עכט-פּאַטענטירטע בעטען זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס, ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך, טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך, מעטער-מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.

מאַטראַצען קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל. רעיעלע בעהאַנדלונג. ⁘ פאַבריקס-פּרייזען. ⁘ זעמטליכע רעפּעראַטורן.

הורט! לאָדז, פּאַלנאַצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, דריפּער און הויט-קראַנקהייטען בעהאַנדל. פּונמענער-שוואַכע נעמט אָן פון 9—5 אָוונד

טלתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון טעלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טלתים פון פאַרשיעדענע, ווי אויך טלתים-קטנים הגרים און דעטאַיל פון אויספאַרטיגונג, אויך נאָרמלען, שפּאַניקעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ח. ציטרינאָווסקי קאַמיענאַ 1.

אין צוזעהען טויער טאָרעמער. קומט און איבערצייגט אייך! 298 באַמערקונג: מ'טוישט אויך אַלטע טלתים צו טאַוישען

ווייכטיג פאַר ה״ה פריזיערס !!!

קעלנישע בלומען-וואַסער 3.50 אַ קילאָ
ווזשעטאַל 1.50 "
ראַזיר-זייף „פּיקסין“ 7.60 "
ברילאַנטין 3.50 "

ווי אויך איז צו בעקומען פאַרשידענע פּלאַטין- און שטאַהל-זאַכען צו פאַבריקס-פּרייזען.

מיט אַכטונג

י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

איידער איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

44 גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 44

טעלעפאָן 62-56

CH. ŁAZNIK

מעבעל שעהן און ביליג.

לאדז. 9 אפריל 1928.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 9 אפריל 1928

מינ. זאלעסקי'ס רייזע קיין איטאליען.

הערט פאר די פסח-פעריען איז געקומען צו א שטיקל סענסאציע אין דער פאליטישער וועלט: דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי איז ארויסגעפאהרען אין א פאליטישער שליחות קיין איטאליען. די פרעסע פון די פוילישע שכנה'שע מלוכות נעהמט די דאזיגע רייזע גאנץ ערנסט און פערבינדט מיט איהר פערשידענע פאליטישע געשעהענישען, וואס דארפען פארקומען אין דער נאהענטסטער צייט אין צענטראל-אייראפא.

אממייסטען איז בעאונרוהיגט די דייטשע פרעסע, וועלכע האלט, אז די רייזע פון מיניסטער זאלעסקי קיין רוים שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דעם פלאן צו שאפען א בלאק צווישען פראנקרייך, איטאליען, רומעניען און פוילען. דער דאזיגער בלאק זאל זיין דער ענגער רינג ארום דייטשלאנד און זאל טאקע זיין געווענדט געגען די פאליטישע און ווירטשאפטליכע אינטערעסען פון דייטשלאנד. קיין שום צייטונג קען אבער נישט גענוי אנווייזען די מאטיוון און סיבות, וועלכע האבען געבראכט צו דער רייזע פון אויסערן-מיניסטער קיין איטאליען און דאס תיכף נאך דער נישט-גאנץ געלונגענער קאנפערענץ מיט ליטע אין קעניגסבערג.

אז די רייזע איז נישט קיין פערזענליכע, נאר א ריין-פאליטישע האט מודה געווען דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי אליין אין א געשפרעך מיט א צייטונגס-פארשטעהער. דער מיניסטער האט אבער נישט ארויסגעזאגט קלאר דעם ציל פון דער רייזע און האט איבערגעלאזען פיל ארט אויף נאכטראכטעניש און פאליטישע השערות. ס'איז קלאר, אז מיניסטער זאלעסקי'ס רייזע צילט קודם כל, אז דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאל זיך טרעפען מיט דעם פיהרער פון דער איטאליענישער פאליטיק מוסאליני גופא. ווייל אויב ס'וואלט זיך געהאנדעלט וועגען לויפענדע פויליש-איטאליענישע ענינים, וואלטען זיי געקענט ארומגערעדט ווערען אויף דעם פאליטישען יריד, וואס קומט פאר יעדע 3 חדשים אויף די סעסיעס פון פעלקער-ליגע-ראט אין גענף. קיין גענף קומט אבער מוסאליני נישט צו פאהרען, ער שיקט אהין זיינע דעלעגאטען. דעריבער איז זיכער, אז דא האנדעלט זיך נישט וועגען „אלטע זאכען", נאר וועגען א נייער איניציאטיוו. אין וואס די איניציאטיוו בעשטעהט ווייס מען נאך נישט. יעדענפאלס האט דא די ליטווישע פראגע א ווארט צו זאגען און אויף דער רייזע איז אויך דא די הסכמה פון ענגלאנד.

טאקע דער לעצטער אומשטאנד, וואס ענגלאנד און מכל-שכן שוין פראנקרייך וועט זיך נישט אקעגענשטעלען די עווענטועלע בעשלוסען צווישען מיניסטער זאלעסקי און דעם איטאליענישען פרעמיער מוסאליני האט ארויסגערופען אזא גרויסע קאנסטערנאציע אין דייטשלאנד. די בעאונרוהיגונג איז נאך גרעסער געווארען, ווען ס'זענען אוועקקלאנגען, אז דעם מיניסטער זאלעסקי וועט בעגלייטען אויף זיין רייזע דער שעף פון דער קאנצעלאריע פון קריגס-מיניסטעריום פולקאווניק בעק. ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז פולקאווניק בעק איז נישט מיטגעפאהרען און דעם מיניסטער בעגלייט אויף זיין רייזע דער פאליטישער סעקרעטאר שומלאקאווסקי. דער ציל פון דער רייזע פון פוילישען אויסערן-מיניסטער וועט בעוואוסט ווערען אין א קורצער צייט ארום און וועט זיכער פערוואנדעלט ווערען אין א וויכטיגע פאליטישע געשעהעניש.

י.

דער סוף פון קאא-קאא.

— פון —

דר. א. קאראלניק.

ביז איך נישט לאנג צוריק געזעסען ביי א לעקציע. אויף א „גאר נייער טעמע". די טעמע איז געווען, פערשטעהט איהר מיך, וועגען „אסימילאציע פון יוד און אסימילאציע פון מענש".

ווי זינגט מען אין דעם בעקאנטען פאלקסליד? „זונטאג בולבעס, מאנטאג בולבעס" א. אז. וו., — „און שבת פאר א נאווינע טאקע נאכאמאל בולבעס".

א גאנצע וואך, — וואס זאג איך, א גאנץ יאהר, יאהרען נאכאנאנד, — אלץ איין און „בולבעס". אסימילאציע, יוד, יודיש, ציון, גלות-נאציאנאליזם. איך וואונדער זיך בלויז, ווי זיי האלטען עס אויס, די שרייבער, און נאך מעהר — די יודישע לעזער. און ווען איך טראכט אמאל וועגען זיך אליין — מאהל מיר אויס גאנצע פלאכטעס צייט, בויגענס ווייס פאפיר, וואס ליגען גרייט פערשווארצט צו ווערען — און די אותיות פליהען אין דער לופט: יודענטום, יודיש, צוקונפט פון דער יודישער שפראך, — ציון — א. אז. וו., ברר, עס נעהמט מיך אן א ציטער. מילא, דער לעזער האט נאך א ברירה — ער לייענט נישט. אבער מיר? די יאהרען געהען זיך — די אייגענע קערנער אין דאס אייגענע מעהל, אפילו דאס וואסער אויך דאס אייגענע. א שטעהענדיגער טײַך. אי, ווי דרעהען זיך די רעדער? אט דאס איז טאקע די קונץ, דער יודישער פאראדאקס.

א „גאר נייע טעמע" — אבער איך בין פארט געגאנגען צו דער לעקציע. און ווידער האב איך זיך געוואונדערט. איך האב געפונען אין דעם זאל מענשען, לעבעדיגע מענשען, יודען מיט בערדלעך און אהן בערד, עלטערע, מיטעלערע, גאנץ יונגע, אפילו מיידלעך.

די יונגע פארשטעהער, און נאר דעם יונגען איז אלץ ניי, און אפילו, די אסימילאציע פון דעם יוד איז ביי איהם אויך א חידוש און א נייעס. אבער די עלטערע?

אבער אויף א מעשה פרעגט מען קיין קשיות נישט. און אפשר זענען זיי אויך געקומען צוליב דעם טעם ווי איך — צוליב דעם לעקטאר.

וואס-וואס — ער איז באמת א נאווינע — און אפילו א זעהר זעלטענע. מאהלט אייך אויס א יונגערמאן פון א יאהר עטליכע-און-דרייסיג, א „בר-אוריין" — א מושלם מיט אלע מעלות. פון א פיינער, בכבוד'ינער, נגיד'ישער משפחה. דערצו א דאקטאר פון דער היידעלבערגער אוניווערזיטעט, קאן לערנען, איז פרום, איז געווען א יוסטיץ-מיניסטער מיט צעהן יאהר צוריק, אין דעם עלטער ווען אנדערע יונגעלייט ענדיגען ערשט די אוניווערזיטעט. אמת, בלויז א קורצע צייט, און דאס אויך אין לענין'ס ערשטען קאבינעט, אבער פארט א קאמיסאר, א היסטארישע פיגור. האט זיך אנ'אייגענע פארטיי — כמעט פאר זיך אליין, אפילו אנ'אייגענעם אינטערנאציאנאל אין בערלין, אנ'אייגענעם זשורנאל אויף יודיש און איינעם אויף רוסיש — אפילו טעאריעס האט ער אויך אייגענע. ממש, ווי א מאקס שטירנער: „דער איינציגער און זיין אייגענטום"! דערצו איז ער אויך א דראמאטורג, בעקומען אפילו א פרעמיע פאר זיין דראמע אין דייטשלאנד.

מיט איין ווארט — ד"ר י. נ. שטיינבערג איז — ווי זאל איך זאגען? — א גאנצער ארקעסטער פאר זיך אליין. פון דער פלייט ביז צום קאנטראבאס — ער אליין. און דעם דיריגענטען-שטעקעלע האלט ער אויך, און נישט אזוי קונציג דעם טאקט.

א היסטארישע פערזענליכקייט. א קורצע צייט געווען אין דער „געשיכטע" — אבער פארט געווען.

איך האב קיינמאל נישט געקאנט תופס זיין די פסיכאלאגיע פון י. נ. שטיינבערג. אלצדינג איז ביי איהם „הייליג". די תורת משה און — די תורה לענין (די להבדיל'ס שטעלט אליין צו אויף אלע ערטער!), דער ווילנער גאון און די „הייליגע לאפטיעס". דער רוסישער פויער, זאגט ער, וויל די ערד נישט לשמה — ניין, חס וחלילה. די ערד איז פאר איהם א רמז, א טיפער סוד, א כונה. „ערד" — מיינט פרייהייט, בעפרייאונג פון דער גאנצער וועלט, מיינט הייליגקייט פון דעם לעבען. ווי וואלטען עס געלאכט גליעב אוספענסקי, טורגעניעוו, טשעכאוו, בונין — און אפילו טאלסטאי, ווען זיי וואלטען געהערט אזא מאדנעם דרש!

אבער — איך בין אוועק אן א זייט. געהאט אמאל חשבונות — פערשטעהט זיך, פאליטישע, היסטארישע — מיט ד"ר שטיינבערג, דעם נארקאמיוסט, דעם טאווארישטש שטיינבערג, — וואס האט צוגעהאלפען צוטרייבען די גרינדונגס-פערזאמלונג, צוגעגרייט, ווילענדיג-נישט-ווילענדיג, דעם טשעקא-רעזשים און אז. וו.

אבער צעהן יאהר זענען פערגאנגען. ער איז אויך אין גלות, ער איז אין א געוויסען זין א בעל-תשובה. און איך וויל נישט געדענקען קיין אלטע חטאים. לאז די געשיכטע משפט'ן.

איך קעהר זיך אום צו דער לעקציע. אין דעם זאל, צווישען די צוהערער, זיץ איך און הער זיך איין. איך האב שוין, רוכט זיך, אמאל געהערט די ווערטער. איך ווייס נישט אקוראט וואו און ווען — אבער אזוי חלום'ט עס מיר: „יודען זענען אויסגעליידיגט געווארען פון זייער אינהאלט! שפראך-פאנאטיזם, לאנד-פאנאטיזם זענען פערפיהרעריש. יודיש — און העברעאיש — זענען נישט קיין צוועק פאר זיך. יודען דארפען זיך נישט יאגען נאך דעם מלוכה-אידעאל. ווי אנדערע פעלקער. מיר מוזען האבען א נייטיגען אינהאלט. א פאלק לעבט פון זיין אידעאל, דער יודישער אידעאל: יושר גערעכטיגקייט" א. אז. וו.

עפעס נעמען און ווערטער — נביאים, ר' יוחנן בן זכאי, ר' יעקב עמדן! וואו האב איך זיי נאר געהערט?

געזעסען און געטראכט — און אין מיין מח איז פלוצלונג ארויסגעשפרונגען א נאמען, פון גאר אנ'אנדער סביבה, א קלינגענדער, א שעהנער, אז עקזאטישער. „קאא-קאא" — הייסט דאס ווארט. און וואס עס מיינט, ווייס איך נישט. אבער, ווען איך הער דאס ווארט אין מיר, צושפילט זיך דאס בלוט. איך זעה גאלד-ברוינע מיידלעך, כמעט נאקעטע, מיט בלומען אויפ'ן קאפ, בלומען-קראנצען ארום דעם לייב — טאנצען די הולא-הולא", די יוקעלעלי שפילט, דער ים זינגט, די ווייסע בערג, די „מאנא-קעא" גלאנצען אין דער בלויער לופט. עס איז א ווארט פון האוואאי, פון די גליקליכע, זוניגע, זיס-לעבינע אינזלען אין דעם פאסיפיק.

וואס „קאא-קאא" מיינט, איז מיר נישט בעקאנט — אבער איך בין זיך משער, אז דאס מיינט אזוי פיל ווי „נעמעס", ערגער אין דעם ערך, ווייל דאס איז דער נאמען פון א צייטונג אין דער האוואאישער שפראך, די איינציגע צייטונג אין דער שפראך פון די איינגעבוירענע.

און וועגען איהר האב איך געלייענט, אז זי האט זיך די טעג פערמאכט. אפגעלעבט זעקס-און פערציג יאהר — און געשטארבען א נאטירליכען טויט. פארוואס? א פשוט'ער טעם: די יונגע האוואאיער ווילען זי נישט לייענען. זיי רעדען טאקע נאך אין דער היים זייער פאלינעזישע שפראך, זיי זינגען נאך האוואאישע לידער — אזוי ווייך, אזוי מילד, אזוי מוזיקאליש, טאנצען היימישע טענץ. אבער לייענען? זיי געהען שוין, די יונגע האוואאיער און האוואאיערינען אין אמעריקאנישע שולען, לערנען ענגליש, און די ענגלישע פרעסע און ליטעראטור איז פאר זיי גענוג, וואס דארפען זיי האבען די „ק. ק." — ווען זיי קאנען לייענען די „גראפיק" פון ניו-יארק, ערגער פון האוואאי?

נאך אביסעל — און עס וועט אפשטארבען אויך די האוואאישע שפראך אין דער היים, פערקלינגען די לידער. —

אזוי איז עס געווען מיט א סך פעלקער און לענדער — אזוי איז דער קעלטישער גאליע, וואס איז געווארען ראמאניזירט, אין דער „גאלישער" אירלאנד, וואס איז געווארען ענגליש. אזוי וואלט עס געקאנט ווערען אין אינדיע, ווען ענגלאנד וואלט נישט געווען אזוי גרויס און שטאלץ ביי זיך.

און אזוי איז אין אמעריקא.

פון דעם איסט בראדוויי לעקציע-זאל ביז האוואאי איז א ווייטער שפרונג. אפילו אין געדאנק פאהרט מען נישט אזוי גיך. און איך בין געווען כמעט צעטומעלט, ווען איך האב פלוצלונג געהערט, אז דער פארזיצער פון דעם אווענט רופט אויס מיין נאמען און איז מיך מכבד — מיט אנ'עליה — ארויסצוטרעטען דער ערשטער אין דער דיסקוסיע מיט דעם רעפערענט.

אויגען האבען זיך געווענדט צו מיר — איך האב געמוזט פאלגען. איך האב זיי געוואלט דערצעהלען — דעם לעקטאר און די צוהערער — וועגען האוואאי און איהר איינציגער צייטונג, וועגען דער מאגישער קראפט פון אמעריקא, וואס ווישט אפ אלע אינדיווידואליטעטען, וואס צושטערט דעם ווילען צו דעם היסטארישען איך-געפיהל; געוואלט מאהלען א בילד פון אונזער אמעריקאנער יודענטום און זיין פאראדאקס, א גרופע, וואס פערלירט איהר לעבעדיגע שפראך און האלט זיך נאך דערווייל אן איהר „קאא-קאא" — איהר געשריבענעם ווארט; געוואלט אויף ווייטע פאראלעלען, אנווייזען דעם טראגישען מאמענט, וואס דערנעהנטערט זיך; דעם מאמענט, ווען אלצדינג, וואס מיר טוען איצט וועט ווערען פארהיסטאריש, פערגאנגענהייט. אונזערע צייטונגען און ביכער, אט די אותיות, וואס זענען אונזער בלוט און מארך, אט דער גאנצער שפיל פון פאנטאזיע, וואס האט אויפגעציטערט ביי יודען, דער טאנץ אין די לידער, דער ריטם פון דער פראזע. דער פלאטערנדער מאנטעל פון קונסט און געדאנק. די שפעטע, הערבסטליכע, אפשר טערפקע שענקייט פון דעם אויפגעבליהטען יודישען

(ווייטער זעה 7-טע זייט)

געבורטען, שטערבליכקייט און קראנקהייטען

ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין ניו-יארק.

קארעספאנדענץ צום „נ. פאלקסבלאט"

דאס ביורא פאר יודישע סאציאלע פארשונגען האט איצט פערעפענטליכט העכסט אינטערעסאנטע רעזולטאטען פון דער סטאטיסטישער אויספארשונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין גרויס-ניו-יארק.

די פארשונגען האט דורכגעפיהרט א ספעציעלע קאמיסיע, וואס האט אנגעהויבען איהר ארבייט מיט 2 יאהר צוריק, אונטער דער אנפיהרונג פון ריכטער ראזאלסקי און דר. ל. פרענקעל און האט בעשעפטיגט 50 מיטארבייטער. די פארשונגס-ארבייט האט אבגעקאסט 200,000 דאלאר און האט ארומגענומען פערשידענע געביטען און ערשיינונגען פון יודישען לעבען. צוו. אנד. איז אויסגעפארשט געווארען די שטערבליכקייט, דאס פאמיליען-לעבען, געזונדהייטס-וועזען, בילדונגס-וועזען, קהלה-ארגאניזאציעס, וואוילטעטיגקייטס-וועזען א.א.וו.

די יודישע בעפעלקערונג אין גרויס-ניו-יארק בעטרעפט 1,728,000 פערזאן, דאס מאכט אויס 30 פראצ. פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג פון דער שטאדט. פאר די 10 יאהר פון 1915 ביז 1925 האט זיך די אלגעמיינע בעפעלקערונג פון ניו-יארק פערגרעסערט אויף 16,4 פראצ. און די יודישע בעפעלקערונג איז געשטיגען אומגעפעהר אויך אויף אזוי פיל.

א רייה קווארטאלען אין די שטאט-טיילען פון ניו-יארק זענען כמעט אויסשליסליך בעוואוינט דורך דער יודישער בעפעלקערונג. עס לאזט זיך אבער לעצטענס בעמערקען א שטארקער דעצענטראליזאציע-שטראם אין דער יודישער בעפעלקערונגס-בעוועגונג.

די סטאטיסטישע טאבעלען בעווייזען א שטענדיגען עקאנאמישען אויפשטייג פון דער יודישער בעפעלקערונג. די בעדייטענדע פערגרעסערונג פון די שטחים, וואס ווערען ארענדירט דורכ'ן יודישען מיטעלשטאנד אין איסט-סייד, שפיגלען אפ אויף א בולט'ן אופן די דאזיגע ערשיינונג.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס די שטערבליכקייט צווישען יודען איז קלענער ווי ביי נישט-יודען פערגרעסערט זיך די יודישע בעפעלקערונג נישט שנעלער ווי די אלגעמיינע בעפעלקערונג, די סבה דערפון איז די, וואס דער געבורטען-צאהל איז ביי יודען פערהעלטנישמעסיג קלענער. אין ברוקלין צ. ב.' וואו עס וואוינט 45 פראצ. פון דער ניו-יארקער יודישער בעפעלקערונג, בעטרעפט דער געבורטען-צאל ביי יודען 18 אויף 1000 און ביי נישט-יודען בעטרעפט ער 22'3 אויף 1000. די שטערבליכקייט ביי קינדער ביז 5 יאהר בעטרעפט ביי יודען 14,7 אויף 1000, ביי דער אלגעמיינער בעפעלקערונג בעטרעפט ער 24,7 אויף 1000. פאר די קינדער-גרופען פון 5 ביז 9 יאהר בעטרעפט די שטערבליכקייט ביי יודען 2,3, ביי דער אלגעמיינער בעפעלקערונג 2,7 אויף 1000 קינדער.

די שטערבליכקייט פון 2 קראנקהייטען: צוקער- און הארץ-קראנקהייטען שטייגט בעדייטענד איבער ביי יודען ווי ביי נישט-יודען. אויף הארץ-קראנקהייטען שטארבען ביי יודען 191,3 אויף 100,000 דאגעגען ביי נישט-יודען נאר 180,7 אויף 100000. ביי צוקער-קראנקהייטען בעטרעפט די שטערבליכקייט ביי יודען 24,7, ביי נישט יודען 17,2 אויף 100,000.

דאגעגען שטעלען יודען א שטארקערען ווידערשטאנד דער טובערקולאז-קראנקהייט. בעת דער אלגעמיינער בעפעלקערונג בעטרעפט די שטערבליכקייט פון טובערקולאז 86,3 אויף 100,000, מאכט אויס די ענטשפרעכענדע צאהל פאר דער יודישער בעפעלקערונג נישט מעהר ווי 36,5.

שטערבליכקייט ביי ניו-יארקער יודען פון פערשידענע קראנקהייטען איז פאלגענדע: פון הארץ-קראנקהייטען 24,2 פראצ., פון קרעבס 11,8 פראצ. לונגענענטצינדונג 10,7 פראצ., טובערקולאז 4,8 פראצ., צוקער-קראנקהייטען 3,1 פראצ., נירען-קראנקהייטען 5,1 פראצ., פערשידענארטיגע אנדערע קראנקהייטען 40,5 פראצ. פון דער טאבעלע איז צו זעהען, אז פון יעדע 4 יודען שטארבט איינער פון הארץ-קראנקהייט. (יט"א).

Dr. PRYBULSKI

זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.

ווענערישע און הויט-הויט-קראנקהייטען. פענעטראציע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הערי-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.

נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענט

דאמען פון 4—5 אווענט.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער [illegible] פון 4—7. אין [illegible] פון 8—5 נאכמ.

לאדז
9 אפריל 1928

דאס לאָדזער לעבען

לאדז
9 אפריל 1928

9
מאָנטאָג
יט
ניסן תרפ"ח

אפריל
זון-אויפגאנג 5.48
זון-אונטערגאנג 5.45
לענג פון טאָג 11.57

2 אָפטיילונגען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

די שטאָדטישע סטאַראָסטווע (רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט) האָט איצט געעפענט 2 אָבטיילונגען אויף זגערזשער 7 און אויף מאָניושקי 8. די דאָזיגע אָפטיילונגען וועלען ערלעדיגען פאָלגענדע ענינים: אינפאָרמירען אינטערעסאַנטען וועגען פּערס. ענינים; ערלעדיגען ענינים, וואָס זענען נוגע דער עפענטליכער אָרדנונג; אַרויסגעבען ערלויבנישען אויף געוועהר, יעגער-קאַרטען; אַרויסגעבען פּעסער; אַרויסגעבען בעשטעטיגונגען וועגען אומבעשטראָפבאַרקייט א. אנד.; אַדמיניסטראַטיווע שטראָף-ענינים; פּערס. ענינים וואָס וועלען איבערגעשיקט ווערען פון שטעטישען סטאַראָסטע.

פּערזאָנען, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 2, 3 און 4 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט וועלען זיך אין די דאָזיגע ענינים דאַרפען ווענדען אין דער אָפּטיילונג אויף זגערזשער 7; די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5, 6, 7, 10 און 12 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט — צו דער צווייטער אָפּטיילונג אויף מאָניושקי 8. די איבריגע איינוואוינער (פון 8, 9, 11, 13 און 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט) וועלען אויך ווייטער זייערע ענינים ערלעדיגען דירעקט אין דער שטאָטישער סטאַראָסטווע אויף קילינסקי 152, וואו ס'וועלען אויך ערלעדיגט ווערען די איבריגע ענינים פאַר אַלע לאָדזער איינוואוינער.

א לעבעדיגער פּאַקעל.

אַ קרבן פון פּעטאַרדע=שיסעריי.

דער 20-יעהריגער סטאַניסלאַוו ווישניעווסקי (וואָלטשאַנסקאַ 146) האָט אָנגעקויפט אַ גאַנצען פּאַק מיט פּעטאַרדעס און זיי בעהאַלטען אין די טאַשען, כדי די פּאָליציי זאָל נישט זעהען, ווי ער וועט קנאַלען לכבוד חגא. איין פּעטאַרדע האָט ער אויסגעשאָסען נעבען זיין הויז, ער איז אָבער צום אומגליק געשטאַנען זעהר נאָהענט צו דער עקספּלאָדירענדער פּעטאַרדע, און עס האָט זיך אויף איהם אָנגעצינדען דער אַנצוג. אַזוי ווי זיינע טאַשען זענען געווען פול מיט פּעטאַרדעס, איז ער אין איין מאָמענט פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ לעבעדיגען פּאַקעל.

אויף די שרעקליכע געשרייען פון דעם אומגליקליכען, זענען אַרויסגעלאָפען שכנים און איהם איינגעוויקעלט אין קאָלדרעס און אַזוי אַרום דאָס פייער אויף איהם אָבגעלאָשען.

צו דעם שרעקליך אָבגעבריהטען האָט מען אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם ערטיילט הילף.

„הסתדרות השומרים"

געעפענט די יעהרליכע אויסשטעלונג.

אין לאָקאַל פון „הסתדרות השומרים", (פּאָדלעשנע 26) איז די טאָג פאָרגעקומען די ערעפנונג פון אַ אויסשטעלונג פון אויסאַרבייטונגען פון די יונגסטע לאָדזער „שומרים".

עס זענען אויסגעשטעלט פיעל עקספּאָנאַטען פון פערשידענע צווייגען האַנד-אַרבייטונגען שטיקעריי, האָפט, טיפּאָגראַפיע, מעכאַנישע אויסאַרבייטונגען, אינטראָליגאַטאָרישע אַרבייטען און אַ גאַנצע רייה אַנדערע.

די אויסשטעלונג האָט, ווי אַלע יאָהר אַרויסגערופען אַ שטאַרקען אינטערעס און ווערט שטאַרק בעזוכט.

געהט היינט אויף דער פייערונג
פון לינת הצדק
קאָנסטאַנטינער 4. איינגאַנג פריי!

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט=דיזשורען.

(—) ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 307) ס. האַמבורג (גלובנאַ 50) ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4) י. שיטקעוויטש (קאָפּערניק 26) א כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10) א. פּעטראַש (פּלאַץ קאָשצעלני).

20 יאָהר טישלער=מייסטער=פעריין

די נעכטיגע גרויסע פייערונג פון יובילעאום.

נעכטען אָווענט איז אין איינעם לאָקאַל (פּאָלודניאָווא 4) פאָרגעקומען די פייערונג פון 20-יאָהריגען יובילעאום פון'ם טישלער-מייסטער-פעראיין, וואָס איז נעווען פערבונדען מיט דער איינווייאונג פון אַ נייער פעראיינס-פאָהן. די פייערונג האָט געעפענט דער פעראיינס-פּרעזעס ה' כאַלמסקי.

ער האָלט אַ קורצע רעדע, אין וועלכער ער ניט איבער די געשיכטע פון פעראיין, וועלכער איז דער עלטסטער אין לאָדז און איינער פון די עלטסטע אין פּוילען. דער פעראיין איז אייגענטליך געגרינדעט געוואָרען מיט 33 יאָהר צוריק, אַלס אַ טישלער-מנין, און ערשט אין 1908 יאָהר איז געלונגען צו לעגאַליזירען איהם אַלס אַ פּראָפעסיאָנעלען טישלער-מייסטער-פעראיין.

נאָכדעם ווי די עלטסטע מיטגלידער פון פעראיין זענען איינגעלאַדען געוואָרען אין פּרעזידיום, זענען די ה"ה ש. בורשטין, ה. סאַלאַמאָנאָוויטש און רינאַבורסקי מכבד געוואָרען אַריינצוטראָגען די נייע פאָהן. דער אָרקעסטער שפּילט דעם פּוילישען הימן און „התקוה", און מ'טראָגט אַרום די פאָהן אין דער בעגלייטונג פון אַנ'עהרען-וואַך פון די פאָלגענדע פעראיינס-פאָהנען: צענטראַלער האַנדווערקער-פערבאַנד, מעטאַל-פעראיין, שניידער-פעראיין, שליטען-שטריקער, בלעכער, זאטלער, פליישער, שטיקער, מאַלער, א. אַנד.

ה' קאַנטאָר שניירט אויף די באַנד אויף דער פאָהן און ה' הערשקאָוויטש וויקעלט זי אויף און האַלט דערביי א קורצע בעגריסונג.

נאָכדעם ווערען בעעהרט מיט אויפשטעהן פון די ערטער די מיטגלידער, וואָס זענען געשטאָרבען זייט דער פעראיין עקסיסטירט. דער אָרקעסטער שפּילט שאָפּענס טרויער-מאַרש. גלייך דערנאָך הויבען זיך אָן די בעגריסונגען:

אין נאָמען פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע אין פּוילען, בעגריסט ה' קריסטאַל פון וואַרשא; אין נאָמען פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד אין לאָדז — ראַטמאַן מ. פיין, אין נאָמען פון ציוניסטישען קאָמיטעט ה' ק. פיינבערג.

א שריפטליכע בעגריסונג איז צוגעשיקט געוואָרען פון דער' געזעלש. „ארט", פון וואַרשאַווער טישלער-מייסטער-פעראיין ה' טורעק; ה' ערעלשטיין, אין נאָמען פון וואַרשאַווער קאָאָפּעראַטיוו „סטאָלאָוש", פון שניידער-מייסטער-פעראיין אין לאָדז האָט בעגריסט — גלאַטמאַן; פון האַנדווערקער-באַנק — דירעקטאָר אָרדינאַנס; אין נאָמען פון דער יודישער פראַקציע אין שטאָט-ראַט — לאַוויניק יאָעל.

נאָך דער לעצטער בעגריסונג, האָט דער אָרקעסטער געשפּילט „התקוה".

אין נאָמען פון דער האַנדווערקער-שולע, פּאָמאָרסקע 46 האָט בעגריסט ה' ראָזענטאַל; פון פליישער-פעראיין — ליבערמאַן; שטריקער-מייסטער-פעראיין — שטערלינג; טאַפּעציער-פעראיין — געפּנער; קאָאָפּעראַטיוו „פשענרוא" — שימאַנאָוויטש; זאָטלער-מייסטער-פעראיין — ווילבערבערג; בלעכער-מייסטער-פעראיין — רובינאָוויטש; קירזשנער-פעראיין — פשיגורסקי; וועש-נייער — פּרענקעל; מעטאַל-פעראיין — מאָטיל; מאַלער-פעראיין — מילכטייך, דערנאָך ווערט זעהר וואַרעם אויפגענומען די שריפטליכע בעגריסונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"; פון קאַמאַשען-שטעפּער-פעראיין — פּרינץ; טאַמבורירער-מייסטער-פעראיין — בער; קאַפּעלוש-מייסטער-פעראיין — שוואַרצבערג; אין נאָמען פון פּאַטראָנאַט פאַר האַנדווערקער-לערן-יונגלעך, פּאָמאָרסקע 46 — הערשקאָוויטש; אין נאָמען פון דער יודישער קהלה — פּרנס האָפּמאַן, גלייכצייטיג מעלדעט דער ה' האָפּמאַן, אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד, אַז אַלס אַ צייכען פון פרייד צוליב'ן יובילעאום איז בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען קיין א"י, פאַר די לאָדזער האַנדווערקער, וואָס געפינען זיך דאָרטען 50 דאָלאַר. עס בעגריסט נאָך פון גלעזער-מייסטער-פעראיין — בוים, און ס'ווערט איבערגעלייענט אַ שריפטליכע בעגריסונג פון פּאַלעסטינע-אַמט (העברעאיש).

דאַן רעדען נאָך די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון טישלער-מייסטער-פעראיין: די ה"ה לעווקאָוויטש, גאָלדמאַן און טורקעלטויב, און איינער פון די גרינדער — ח. ש. גאָלדבערג.

נאָך די רעדעס פון ה"ה יאַקובאָוויטש און פעלדמאַן, האָט דאָס שלוס-וואָרט דער פעראיינס פּרעזעס ה' כאַלמסקי, און די פייערונג ווערט אין אַ געהויבענער שטימונג פערענדיגט.

שפּעטער איז אַראַנזשירט געוואָרען אַ באַנקעט אינ'ם רעסטאָראַן פון ה' גערולד.

צוזאַמענפאָהר פון פלייש=סוחרים.

נעכטען נאָכמיטאָג איז אין קאָלאָסעאום פאָרגעקומען דער ערשטער צוזאַמענפאָהר פון די פליישסוחרים פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע. דעם צוזאַמענפאָהר האָבען אָרגאַניזירט די לאָדזער פליישהורט-סוחרים. די דאָזיגע בראַנזשע, וועלכע בעשעפטיגט אין פּוילען פיעל טויזענט יודען, איז ביז דער סאַמע לעצטער צייט געלעגען אויסשליסליך אין די הענד פון יודען. ערשט אין דער לעצטער צייט האָט זיך אָנגעהויבען: אַן אָנגריף פון אַנ'אויסערליכען צד דער לעצטער אָנגריף אין וואַרשא אויף דער שחיטה איז געווען אַ פערשטעלטער אָנגריף אויף די פּאָזיציעס פון די יודען. די בראַנזשע איז ביז לעצטענס געווען זעהר שוואַך אָרגאַניזירט. און עקסיסטירט אַלס סעקציע ביים צענטראַלען סוחרים פעראיין אין וואַרשא. ערשט אין דער לעצטער צייט האָבען זיך די סוחרים פון דער פלייש-בראַנזשע אָרגאַניזירט אין אַ בעזונדערען צענטראַלען פעראיין און זענען איצט צוגעטרעטען זיך צו אָרגאַניזירען אויך אויף דער פּראָווינץ צום צוזאַמענפאָהר אין לאָדז זענען געקומען 73 פערטרעטער פון 24 שטעט און 12 דעלעגאַטען פון לאָדז. ס'זענען אויך געקומען פערטרעטער פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, סוחרים-פעראיין (פּעטריק. 10) קהלה א. אַנד.

דעם צוזאַמענפאָהר האָט געעפענט ה' ראָזענמאַן, וועלכער איז אויך אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס פאָרזיצער. אין נאָמען פון צענטראַלען סוחרים פעראיין אין וואַרשא האָט בעגריסט ה' ראַמבּ, וועלכער האָט זיך אגב ענטשולדיגט, וואָס ג. סענאַטאָר טרוסקער האָט נישט געקענט קומען צום צוזאַמענפאָהר.

אין נאָמען פון די אָרגאַניזאַטאָרען פון צוזאַמענפאָהר האָט די געסט און דעלעגאַטען בעגריסט אויף פּויליש און יודיש ה' נאַררען. בעת זיין בעגריסונג האָט ער אַדורכגעלאָזט צו בעגריסען דעם פעראיין פון די קצבים אין לאָדז און פון זיי איז אגב קיינער נישט איינגעלאַדען געוואָרען, זיי האָבען דעריבער אַלע דעמאָנסטראַטיוו פערלאָזט דעם צוזאַמענפאָהר. מיט אַ לענגערער רעדע איז אַרויסגעטראָטען אַ פאָרשטעהער פון דער וואַרשאַווער צענטראַלע ה' קליין, וועלכער האָט אויפגעקלערט די אויפגאַבע פון דער נייער אָרגאַניזאַציע. ער האָט אויך גערעדט וועגען דער לאַגע און אויפפיהרונג פון די יודישע סוחרים און ווען ער האָט דערמאָהנט דעם נאָמען פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז פאָרגעקומען אַנ'אָוואַציע.

נאָכדעם, ווי ס'האָט בעגריסט ראָזאָר פּלאָצקער האָבען זיך אָנגעהויבען די וכוחים, וועלכע האָבען געדויערט ביז אין אָווענט. צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג פאַר דער גאַנצער וואָיעוואָדזטווע.

———:0:———

טעטיגקייט פון דער קראַנקען=קאַסע

(ס) פון א רייה ציפערן, וועלכע מיר ברענגען אין ווייטערדיגען טייל פון אַרטיקעל, קאָן מען זיך אָפּגעבען אַ גענויען דין וחשבון פון דער נוצליכקייט פון די קראַנקען-קאַסע אַלס היילאינסטיטוציע פאַר די אָרימסטע בעפעלקערונג און אַרבייטענדע מאַסען, און זיך שאַפען אַ בעגריף פון איהר טעטיגקייט און פּלענער אויף להבא. לויט'ן בודזשעט-פּרעלימינאַר אויפ'ן יאָהר 1928 וועט די הכנסה בעטרעפען 23.366.440 זלאָטים, אגב דאַרף בעמערקט ווערען אַז דער איינקונפט פון מיטגלידערס-בייטראָג פון די פערזיכערטע איז בערעכענט געוואָרען אויף 22.056.000 זל. פון די דאָזיגע הכנסה-סומע ווערט אין בודזשעט 10 פּראָצ. בעשטימט אַלס רעזערוו-קאַפּיטאַל, וועלכער קען און מוז לויט'ן געזעץ פערווענדעט ווערען אויף אינוועסטיציע צוועקען. די רעשט — אַלזאָ גאַנצע 90 פּראָצ. פון די הכנסה ווערט בעשטימט נאָכ'ן אָפּרעכענען די אַדמיניסטראַציע-קאָסטען אויף היל-צוועקען פאַר די פערזיכערטע. אייגענטליך ווערט אויף די דאָזיגע צוועקען נאָר בעשטימט 18.048.653 זל. ד. ה. 78 פּראָצ. פון די אַלגעמיינע הכנסה. פון די פּאָזיציע גייט נאָך אַראָפּ 7.135.000 זל. אויף אונטערשטיצונגען, וועלכע די פערזיכערטע בעקומען אין פאַל פון אַ קראַנקהייט, אָדער אַרבייטס-אונפעהיגקייט אין דער הויך פון 60 פּראָצ. פון פערדינסט אין די לעצטע 4 וואָכען פאַר דער קראַנקהייט. די סומע פון קראַנקהייט'ס אונטערשטיצונגען בעטרעפט איבער 30 פּראָצ. פון די אַלגעמיינע הכנסות. אויף אַרצט-הילף ווערט אין בודזשעט בעשטימט 3.700.000 זל. שפּיטאַל, קלימאַט און קור-היילונג — 2.088.000 זלאָטעס. אויף רעצעפּטען און ספּעציפיקען ביז 5 מיליאָן זלאָטעס

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז די אַדמיניסטראַציע-קאָסטען זענען בערעכענט געוואָרען אויף נישט מעהר ווי קנאַפּע 2 מיליאָן זלאָטעס, וואָס מאַכט אויס איבער 8 פּראָצ. פון די הכנסה-סומע.

די שכירות פון דאָקטוירים-פערסאָנאַל וועט בעטרעפען אין 1928 י. 3.264.000 זל., וואָס מאַכט אויס אויף יעדען פערזיכערטען 18 זלאָטעס 13 גר. (אין 1926 — 16.83 זל.).

די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע האָט פערשטעהענדיג די וויכטיגקייט פון ניכען אבנע-אָרדענונג, אַלע לאַבאַראַטאָריעס און הייל-אנשטאַלטען צו דער בעקוועמליכקייט און פאַר די מעריציך בעדערפענישען פון די פערזיכערטע — בעשטימט אין בודזשעט א הלואה-פּאָזיציע פון 2 מיליאָן זל. ווייל די פאָרגעזעהענע 10 פּראָצ. פון די הכנסה ר. ה. דער רעזערוו-קאַפּיטאַל וועט און קען נישט קלעקען אויף צו דעקען די נויטווענדיגסטע אויסגאַבען. די הלואה וועט געדעקט ווערען אין די קומענדע יאָהרען פון די רעזערוו-קאַפּיטאַלען. לויט די בודזשעט-אויסרעכענונגען און די פּלענער פון די פערוואַלטונג וועט אַזוי אַרום היי-יאָהר פערענדיגט ווערען דער בוי פון די „לעטשניצע" אויף די לאַגעווניצקא-גאַס און איבערגעגעבען ווערען צום עפענטליכען בענוץ. אויך וועט פערענדיגט ווערען דער בוי פון צווייטען פּאַוויליאָן פון סאַנאַטאָריום אין טושינעק און עס וועלען אָוועקגעשיקט ווערען פיעל מעהר קינדער קיין בוסק און שטשאַווניצע, אַ חוץ דעם וועט אויסגעפערטיגט ווערען דער עלעקטראָ-טעראַפּיעישער אינסטיטוט אויף אַל. קאָשטשושקאָ.

Perfumerja
J. DRUKIER
11 Zawadzka 11
עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאַפט
:—: די נייעסטע :—:
פּערפומען,
פּודערן,
טואַלעט=זייפען,
קעלנישע און
בלומען=וואַסערן,
אַלערהאַנט קאָסמעטיק
אין- און אויסלענדישע
צו פאַבריקס=פּרייזען
דאָס בעזוכען פון געשעפט איז אָהן קויפצוואַנג.
בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען – ראַבאַט.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון יודישע קעלנער.

די טעג איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג אין אייגענעם לאָקאַל וסכאָדניא 70.

די פערזאַמלונג האָט געעפענט דער ה' זיגמונט בערגפריינט און לעגט פאָר אויסצוועהלען אַ פאָרזיצענדער צו דער פערזאַמלונג. מיט אַ מעהרהייט שטימען ווערט אויסגעוועהלט דער ה' לעאָן אַפּאָטאָווסקי וועלכער לאַדעט איין אַלס בייזיצנדע די ה"ה פּאָזשענצקי און ראָזענפאַרב.

אויף דער פערזאַמלונג האָט אַנטייל-גענומען דער פּרעזעס פון צענטראַל-פערוואַלטונג אין וואַרשא ה' באַוואַרסקי און פון קולטור-אַמט ה' בראַנדט.

פון בעריכט איז צו זעהן, אַז די פערוואַלטונג האָט אין פערלויף פון איהר קאַדענץ, פיל אויפגעטאָן אויפ'ן פּראָפעסיאָנעלען געביט.

אין די דעבאַטען איבער'ן בעריכט נעמען אַנטייל אַ גרעסערע צאָהל מיטגלידער צווישען אַנדערע האַלט דער ה' גוסטאַוו ברענזעל פאַר נישט ריכטיג וואָס דער פעראיין האָט נאָכנישט קיין אייגענעם פאָהן און לעגט פאָר צו בילדען אַ קאָמיסיע, וועלכע דאַרף שאַפען אַ פאָהן פאַר'ן פעראיין. דער פאָרשלאַג פון ה' ברענזעל ווערט אָנגענומען.

אין קאָמיסיע געהען אַריין די ה"ה ברענזעל אַפּאָטאָווסקי און טאַנענבוים, וועלכע פאָדערען אויף די מיטגלידער זיך צו בעשטייערען און עס ווערט באַלד געשאַפען אַ סומע פון 2 הונדערט זלאָטעס צום סוף ווערט בעשטעטיגט דער טעטיגקייט-בעריכט פון דער פערוואַלטונג.

די וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: בערגפריינד, אַפּאָטאָווסקי, לעווי, בירענצווייג, פּאָרזענצקי, ראָזענפאַרב און בערמאַן. רעוויזיר קאָמיסיע: ברענזעל, טענענבוים און בייגעלמאַן איזאַק.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן צעכען-געזעץ האָט די צענטראַל פערוואַלטונג בעשטימט אין לאָדזער קוואַליפיקאַציע-קאָמיסיע די ה"ה אַפּאָטאָווסקי בערגפריינט און לעווי

געהט היינט
אויף דער
פייערונג פון „לינת הצדק"
קאָנסטאַנטינער 4. איינגאַנג פריי!

קאנטראל פון פערד.

(—) מאנטאג דעם 16 ה.ח. וועט אין גאנץ פוילען זיך אנהויבען א קאנטראלע פון פערד, וואס זענען געבוירען אין 1924 און פריהער. אויך אין לאדז וועט פארקומען אזא קאנטראלע און וועגען דעם האט דער לאדזער שטאט סטאראסטע ארויסגעגעבען א בעקאנטמאכונג, וועלכע איז אויסגעקלעפט געווארען איבער דער שטאט.

א פייערליכע פרץ-אקאדעמיע
מיטוואך — אין פילהארמאניע.

היינטיגען מיטוואך פארמיטאג וועט אין פילהארמאניע פארקומען א פייערליכע אקאדעמיע צום 13. יאהר-טאג פון פרץ'ס טויט. מיט א רעפעראט וועגען פרץ'ס שאפען און דעם ארט וואס ער פערנעהמט אין דער יודישער ליטעראטור וועט ארויסטרעטען ה' זרבבל. דירעקטער משה בראדערזאן וועט רעציטירען זיינע אייגענע לידער געווידמעט פרץ'ן און איניגע זאכען פון פרץ, נאכדעם וועט דער אנסאמבל פון "אררט" אויפפיהרען עטליכע אינסצעניזאציעס פון פרץ. די אקאדעמיע לויט דער רייכקייט פון פראגראם וועט זיין איינע פון די געלונגענסטע פאר די לעצטע יאהרען.

די סדרים אין "נותן לחם".

אין אונזער רעדאקציע האבען זיך געווענדעט עטליכע פערזאן און געבעטען איבערצוגעבען א דאנק דעם פעראיין "נותן לחם" פאר די הערליכע סדרים און מיטאגען וואס זיי האבען איינגעארדענט פאר א גרויסער צאהל ארימע בכבודע מענשען די בכבודע עסערס האט גארנישט געפעהלט און זענען מיט אלעם געווען העכסט צופרידען.

געהט היינט אויף דער פייערונג
פון "לינת הצדק"
קאנסטאנטינער 4 איינגאנג פריי!

אלגעמיינע פערזאמלונג פון קאאפעראטיוו "פשענדזא".

נעכטען איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון קאאפעראטיוו "פשענדזא".

די צאהלרייכע פערזאמלונג האט געעפענט דער פארזיצער ה' י. ב. לעווקאוויטש.

דער ה' לובלינסקי האט פארגעלייענט דעם בילאנס און אפגעגעבען א בעריכט, וועלכער איז דורך די פערזאמעלטע בעשטעטיגט געווארען.

שפעטער איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג, און בעשטאנד פון וועלכער עס זענען אריין: די ה"ה ב. ארדינאנס, פעטריקאווסקי, שימאנאוויטש, ש. נייפעלד און י. שפערלינג.

אין דעם אויפזיכט-ראט זענען אויסגעוועהלט געווארען: די ה"ה י. לובלינסקי, א. פינקעלשטיין, ב. שניידערמאן, מילכמאן און א. בערקאוויטש.

ארעסטירט באנקראטניקעס.

(—) אין יולי 1927 האט זיך חיים פאלאטיצקי ערקלערט פאר באנקראט. לויט דער פארערונג פון די קרעדיטארען, האט דאס געריכט ערקלערט פאר באנקראט אויך זיין שותף, אברהם פאלאטיצקי. ביידע פלעגען נאך ביז הערבסט 1927 איינקויפען פאפיר א. אנר. מאטעריאלען, וואס זענען נויטיג געווען אויף אויסצוארבייטען גילזען, שפעטער האבען זיי אנגעהויבען איינקויפען גרעסערע סכומים מאטעריאל און נעגעבען אלס רעקונג טובה-וועקסלען, וואס זיי האבען גענומען פון זייערע ארבייטער און אנר. די סחורה, וואס זיי האבען אויסגעארבייט האבען זיי לאקירט אויף פעטריקאווער 31 אין א לאגער, וועלכען ס'האט געדונגען די פירמע "אברהם פאלאטיצקי און זוהן". ווי ס'האט פעסטגעשטעלט די אויספארשונג האבען די באנקראטירטע איז דער אלגעמיינער באנקראט-מאסע נישט אויפגעגעבען די טובה-וועקסלען. די זיכערהייט-מאכט האט פערארדנעט צו ארעסטירען ביידע פאלאטיצקי'ס און זיי איבערגעבען אין רשות פון אויספארשונגס-ריכטער.

ארעסטירט קאמוניסטען.

אויף רוג בזשעזשינער און לאגעווניצקא גאס האט די פאליציי ארעסטירט א געוויסען סטאניסלאוו קאפינסקי (פון זאקאפאנע) און אלעקסאנדער פארגאלסקי א סטודענט פון ווארשאווער אוניווערזיטעט. ביידע ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי, ביידע זענען שוין איינמאל אבגעזעסען פאר קאמוניסטישער טעטיגקייט: קאפינסקי 4 יאהר, און פארגאלסקי 1 און א האלב יאהר. טורמע. קיין לאדז זאלען זיי האבען געקומען ארגאניזירען א נייעם קרייז-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער יוגענד.

"לינת הצדק" צעגעלניאנא 53, טעל. 11-15
היינט, מאנטאג דעם 9-טען אפריל 1928 (חוה"מ פסח) 11 א זייגער פארמ.
קומט פאר אויף קאנסטאנטינער-גאס 4 (אויפ'ן פלאץ פון די פייערלעשער)
די איינוויהונג פון דער אויטא-קארעטקע
פאר דער נאכט-הילף ביים לינת הצדק.
בעת דער פייערונג וועט שפילען דער ארקעסטער פון לאדזער יוד. טורן און ספ. פעראיין "מכבי".
לאדזער יודען! איהר זייט אלע געבעטען צו קומען אויף דער שמחה מאסענוויי,
איינגאנג פריי! "לינת הצדק". 442

פון דער טאמאשאווער קונסט-זייד פאבריק.

5 די לאנדאנער פינאנץ-קאנצערנען "לאזאירד ספערעליסטען", ס."יאפעס און קאמפ." און "אינטער נאציאנאל היילדינג פינאנץ קארפאראשאן" און האלגארטען און קאמפ. פון ניו-יארק האבען אפגעקויפט ביי דער פירמע "סניא ויסקאזא" פאר איבער 60 מיליאן זלאטע סאקציעס פון דער טאמאשאווער קונסט-זייד-פאבריק און אזוי ארום בעקומען א מעהרהייט אין דער איינציגער אין פוילען קונסט-זייד-פאבריק, וואס האט א גרויסען אפזאץ פון איהר פראדוקציע אין אויסלאנד. דער גרונד-קאפיטאל פון דער אקציאן-געזעלשאפט בעטרעפט 19 און א האלבען מיליאן זלאטעס, דער דיווידענט פאר 1927 י. ווערט פאראויסגעזעהן אויף 25 פראצענט. די אקציעס פון דער פירמע וועלען פון איצט אן נאטירט ווערען אויף דער לאנדאנער און ניו-יארקער בערזעם.

פון געריכט.

דעזערציע.

דאס קרייז-געריכט האט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען א געוויסען אלבערט געריכט, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אז אלס מיליטער-פערפליכטעטער געבוירענער אין 1900 האט ער זיך נישט געשטעלט צום מיליטער-דינסט אין 1919 נאר ענטלאפען נישט לעגאל קיין דייטשלאנד, פון וואו ער איז צוריקגעקומען ערשט פאראיאהרען.

דאס געריכט האט פער'משפט דעם בעשולדיגטען געריכט אויף 4 חדשים תפיסה.

א האנדעלס-פראצעס.

(—) אין קרייז-געריכט איז בעטראכט געווארען די אנקלאגע פון מאריאן זאלעסקי געגען וולאדיסלאוו פלאטשינסקי און איגנאץ האַרדליטש, וועלכע זענען איהם שולדיג געווען 2000 רובל פון 1913 י. דאס געלד האט געזאלט פערווענדט ווערען דורך פלאטשינסקי אויף אויסצובויען א פאבריק. זאלעסקי האט דעריבער געפאדערט איבערצורעכנען דעם חוב אויף 100 פראצ. ר. ה. צו 2.66 זל. פאר א רובל. דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט, אז דאס געלד איז נישט פערווענדעט געווארען אויף קיין פאבריק, און אז פלאטשינסקי איז פונ'ם געבארגטען געלד נישט רייך געווארען.

דאס געריכט האט אבער צוגעפסכנט איבערצורעכענען דעם חוב נישט אויף 100, נאר אויף 50 פראצ. און האט צוגעמשפט זאלעסקי 2,660 זל. מיט 10 פראצ. פונ'ם טאג פון דער אנקלאגע און צו בעצאהלען די פראטעסט-קאסטען.

היט אייערע קינדער!

אויף 28-פולק קאניאווער שיסער גאס (לואיזא) 15 האט א הונד אזוי צוביסען דעם 6 יעהריגען משה'לע ענגעל, אז מען האט געמוזט צום קינד ארויסרופען די פאגאטאוויע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט ביים קינד 3 טיפע וואונדען אין פוס און איניגע וואונדען אין דער זייט.

פון פא"י.

אויף א זיצונג אין דער פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה איז בעשטימט געווארען געבען 2000 זלאטעס שטיצע פאר מיטגלידער פון פועלי אמוני ישראל. דאס געלד איז די טעג פערטיילט געווארען צווישען די ארבייטסלאזע מיטגלידער און גויט-בעדערפטיגע.

עס דראהט זיי טויט-שטראף.

די לאדזער איינברעכער-גנבים יחיאל ראזענבלום און יעקב ראזענבערג, וועלכע האבען אין ווארשא דערשאסען דעם געהיים-אגענט ראדאש אויף דער דאנילאוויטשאווער גאס, וועלען דעם 18 אפריל שטעהען פאר'ן קרייז-געריכט.

עס דראהט זיי טויט-שטראף.

די ארבייטסלאזיגקייט.

אויפ'ן שטח פון דעם מלוכה'שען ארבייט-פערמיטלונגס-אמט אין לאדז און אין די 5 ארומיגע פאוויאטען זענען ביז'ן 7. אפריל 1928 פערעגיסטרירט 25'336 ארבייטסלאזע, פון זיי אין לאדז נופא 18,528.

אונטערשטיצונג האבען בעקומען די פאריגע וואך 15,349 ארבייטסלאזע פון זיי 11,206 אין לאדז — פון די אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע האבען 2,285 פערזאן בעקומען אונטערשטיצונג.

זאדע-וואסער-ארבייטער בעקומען א לוין-הוספה.

דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון כעמישע אינדוסטריע האט ארויסגעשיקט א פארערונג פאר די זאדע-וואסער ארבייטער איינצופיהרען וואכען-לוין פון 60 זל. א וואך פאר די וואס ארבייטען ביז איצט אויף בלויזע פראצענטער, און פאר די וואס ארבייטען שוין ביז איצט אויף וואכען-לוין זאל נעגעבען ווערען אנ'הוספה פון 75 פראצענט. היינט איז נאך א פאר שעה שטרייקען די פארערונג פון די ארבייטער נאכגעגעבען געווארען.

לעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)
פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט "SALUS",
גלובנא 41 טעל. 65=46. איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אווענד. זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד"ר ז. ראקאווסקי	איירען האלז און נאז קראנקהייטען	פון 11 – 12
ד"ר לאנדקאה	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7
ד"ר דינענזאהן	קינדער קראנקהייטען	פון 11 – 12 4½ – 6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראנקה.	פון 1–2 און 6½ – 7½
ד"ר שמערלאווסקי	פרויען קראנקהייטען און אקושעריע	2½–3½, 5½–6½ זונטאג פון 12–1
ד"ר זילבערשטראם	וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.	פון 11½ – 1 און 7 – 8
ד"ר גאלדבערג	אויגען קראנקהייטען	10½ – 11½
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקה.	פון 11–12 און פון 3–5
צאהן-ארצט פרוי לאנדקאה, סט געלבערג	צאהן- און מויל-קראנקהייטען	פון 9½ – 12 און פון 4–7; פון 12 – 2 און פון 7 – 8

אפאטרונקעס, אפעראציעס, איינשפריצונגען פאקען שטעלען. אלערליי אנאליזען (ווי אורין, פלעגמא, בלוט א. אז. וו.) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאהמען. קורס פאר שטאמלער. געבורטס-הילף בעראטונגען פאר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאראנעס, גאלדענע בריקען, פלאטעס א. אז. וו. ספעצ. קורסען פאר שטאמלער. וויזיטען אין שטאט. שוץ-אימפונגען געגען שקארלאטין.

בריף אין רעדאקציע.

ז. ג. רעדאקציע!

מיר בעטען אייך צו געבען פלאץ אין אייער צייטונג פאר א פעסטשטעלונג אין דער פראגע פון די דערקלערונגען פון די שוסטער-מייסטער.

1) די פסח-אונטערשטיצונג פון דער יודישער קהלה פאר די שוסטער-מייסטער בעטרעפט נישט 250 זלאטעס נאר 700 זל., וועלכע זענען געשטעלט געווארען צו דער דיספאזיציע פון די שוסטער-מייסטער אויף דעם אופן: 550 זלאטעס פאר דער פערוואלטונג פון שוסטער-מייסטער-פעראיין זאכאדניע 66 און 150 זלאטעס פאר דער באלוטער שוסטער-סעקציע,

2) די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה האט ארויסגעגעבען די פסח-אונטערשטיצונגען אין דער זעלבער הויך ווי דאס איז געווען אין פאריגען יאהר און יאהר 1927 האט אונזער צענטראלע ארויסגעגעבען פאר די שוסטער 250 זלאטעס און היינט האט זי בעשטימט 400 זלאטעס. עס קען דעריבער נישט זיין קיין רייד פון ספעציעל וועלען בע'עולהן די שוסטער-מייסטער.

3) עס איז ריכטיג, אז די שוסטער-מייסטער זענען בע'עולה'ט געווארען, אבער דאס איז געשעהן דערפאר, ווייל די אונטערשטיצונגען פון דער יודישער קהלה איז געווען אזעלכע און מיר האבען נישט געטארט פריוויליגירען די שוסטער-מייסטער אויפ'ן רעכנונג פון די אנדערע פאכען, וועלכע זענען ביי אונז אנגעשלאסען ווי שניידער כאלופניקעס, לוין-וועבער און אנדערע, וועלכע זענען אויך צו גלייך מיט אייך בע'עולה'ט געווארען.

4) מיר בעדויערען, וואס די פערוואלטונג פון שיסטער-מייסטער-פעראיין האט געפונען פאר מעגליך ביי דער דאזיגער פראגע אנצופאלען אויף דער פערזאן פון ה' אדוו. ווייצמאן. מיר שטעלען פעסט, אז אדוו. ווייצמאן האט נישט געזאגט: "שטימען שטימט איהר פאר אנדערע, און נאך געלט קומט איהר צו אונז". אמת איז אז אד. ווייצמאן האט געזאגט: "אין דער יוד. קהלה רעכענט מען זיך מיט דער קראפט פון דער רעפרעזענטאנץ און מיר, די האנטווערקער צענט. זאוואדזקא 5, זענען שוואך רעפרעזענטירט אין דער יוד. קהלה. דעריבער איז שווער צו קריגען גרעסערע סובסידיעס". מיר ווילען דערביי אונטערשטרייכען, אז דאס איז געווען א פריוואט געשפרעך און 5) מיר געפונען, אז די עפענטליכע ארויסטרעטונג פון די שוסטער-מייסטער איז א פראדוקט פון די פארטיי-רייסונגען, וואס האבען זיך ארייגעכאפט אין שוסטער-מייסטער-פעראיין.

מיט גרוס

פאר דער האנטווערקער צענט. זאוואדזקא 5

א. מינסקי.

פראטעסט-בריף געגען דער יוד. גמינע.

נעערטע רעדאקציע!

מיר בעטען אייך אפצודרוקען אין אייער צייטונג די ווייטערדיגע שורות:

די לאדזער יודישע גמינע, וועלכע האט אסיגנירט א סומע פון 100 טויזענט גילדען אלס פסח-שטיצע פאר דער יודישער נויטבעדערפטיגער בעפעלקערונג, האט פולשטענדיג איגנארירט אונזער פעראיין, וועלכער צעהלט העכער 1400 מיטגלידער, וואס רעקרוטירען זיך פון די סאמע ארימסטע האנדווערקער, בעשטימענדיג אלס פסח-שטיצע פאר אונזער פעראיין די נישטיגע סומע פון 1000 גילדען, אין דערזעלבער צייט האבען די האנדווערקער-צענטראלעס פון פאלורניאווא 4 און זאוואדסקא 5 בעקומען צו 4500 גילדען. ווילען מיר דעריבער פאר דער עפענטליכקייט סטעמפלען די האנדלונג פון דער יודישער גמינע, וועלכע סובסידירט יענע פעראיינען מיט גרעסערע סומעס. און אין דערזעלבער צייט טרייבט מען חוזק פון אונזער פעראיין, צווארפענדיג איהם נישטיגע סומעס.

געגען אזא האנדלונג פראטעסטירען מיר אפשארפסטען, און די איבערגערמאהנטע סומע זאגען מיר זיך אפ אנצונעהמען.

האנדווערקער-פעראיין אין דער פוילישער רעפובליק, זאכאדניע 66.

—:0:—

יום-טוב אין "אררט"

היינט מיטאג - פרץ-אקאדעמיע; אין אווענד - 2 פארשטעלונגען.

די נעכטיגע 3 פארשטעלונגען פון "שנים עשר מי יודע"-פראגראם האבען צוגעצויגען אנ'אונגעהויער-גרויסען עולם. אלע 3 פארשטעלונגען זענען געווען אויספערקויפט ביז'ן לעצטען פלאץ. די התלהבות פון עולם איז נישט צו בעשרייבען. עס האט ממש געשטורעמט פאר אפלאדיסמענטען, אז די ווענד האבען געציטערט!

היינט — 4 נאכמיטאג א ליטעראריש פרץ-אקאדעמיע מיט'ן אנטייל פון די דירעקטער יצחק קאצענעלזאן און משה בראדערזאן.

אין אווענד ווערט 2 מאל געשפילט דער יום טוב'דיגער געמישטער שלאגער-פראגראם "שנים עשר מי יודע". אנהויב פון די פארשטעלונגען פונקט 8 אווענד און 10,15 א זייגער.

א פאבריקאנט, א מיידעל און א דראשקארזש.

א סענסאציאנעלע פאסירונג, וואס וואנדערט יעצט ארום איז געריכט.

בײם היגען אנגעזעהענעם פאבריקאנט ש—ט איז מיט אייניגע יאהר צוריק אנגענומען געווארען אלס עקספעדיענטקע די 19 יעהריגע בילדרייצענדע טעאפיליא מאניק.

באלד זענען צווישען דעם שעף און דער יונגער עקספעדיענטקע איינגעשטעלט געווארען גאנץ אינטימע בעציהונגען, וועלכע האבען זיך אין משך פון דער צייט אזוי ענטוויקעלט, אז פריילײן מאניק האט אנגעהויבען צו פיהלען, אז זי דארף ווערען א מוטער.

ווען דער שעף האט זיך דערוואוסט, ווי ווייט, זיינע פערהעלטנישען מיט דער עקספעדיענטקע זענען דערגאנגען — האט זיך זיין „קאכעדיגע ליבע" מאמענטאל אפגעקיהלט און ער האט דאס פערפיהרטע מיידעל פערלאזט.

פון דאמאלס אן איז די ענטוישטע מאניק איבערגעגאנגען כסדר צום ערשט צום בוכהאלטער, דערנאך צום מייסטער ביז זי איז געווארען אנ' איינפאכע גאסען-פראסטיטוטקע. אין מיטען אקטאבער האט זיך דעם דאן-זשואנישען פאבריקאנט געוואלט ווייטע א „לעב טוהען".

איז ער פערפאהרען אין עפיס א פרעהליך הייזעל אויף קאנסטאנטינער גאס. מעשה שטן מוז ער אריינפאלען אין די הענט דוקא פון דער זעלבער מאניק.

דער יעקע האט זיין געוועזענע עקספעדיענטקע נישט דערקענט — דאגעגען זי האט איהם יא דערקענט.

מאניק האט בעשלאסען אויסצונוצען די גינסטיגע געלעגענהייט זיך אפצורעכנען מיט איהר פערפיהרער. די בחורטע האט קודם כל דעם גאסט גוט אנגעשכורט און בשעת מעשה „דעזינפיצירט" אלע קעשענעס.

שפעטער האט זי דעם פויגעל ארויסגעווארפען און ארויסווארפענדיג איהם איינגערוימט, ווער זי איז.

דער יעקע האט מסתמא מורא געהאט פאר א סקאנדאל און דעריבער בעשלאסען וועגען דער גאנצער מעשה צו מאכען א שוייג.

מיט אלע כחות קוים האלטענדיג זיך אויף די פיס האט ער זיך דערשלעפט צו א דראזשקע, אויף וועלכער ר'האט זיך אויפגעזעצט און געבעטען א היים צו פיהרען איהם. אין מיטען פאהרען האט דער בחור איינגעדרעמעלט. דאס האט בעמערקט דער דראזשקארזש, א פיפיגער פערשוין, א געוויסער שמואל דוד לעווין און ער האט דעם גאסט בודק געווען פון אלע זייטען און ווי מ'שמועסט נאך געפונען אין א בוזעם-קעשענע א גאנץ לייטיש זילבערנעם זייגער'ל. ווען דער יעקע האט זיך אויפגעכאפט, פון זיסען שלאף, אויף דער דראזשקע, איז ער שוין נעבעך געווען גאלע.

בלת ברירה האט ער דערלאנגט דעם דראזשקארזש א וויזיטובקע און פארגעלייגט צו קומען מארגען און איהם אפפיהרען אין טעאטער, וועט ער שוין בעצאהלען פאר ביידע קורסען צוזאמען.

אונזער שמואל דוד איז אבער נישט געווען קיין יאלד און האט זיך פאר דעם „פערשוין" שוין מעהר נישט געוויזען און אפילו איהם אויך מוחל געווען פאר'ן קורס.

אלץ וואלט געווען גאר פיין און גוט, ווען די בעשטעלונג וועגען פיהרען צומארגענס אין טעאטער אריין, וואלט נישט געמאכט געווארען אין דער אנוועזענהייט פון א שכנות'דיגען נאכט-סטרוזש, וועלכער האט צום שלים-מזל אויסגעצייכענט געדענקט דעם נומער פון דראזשקארזש. איינציגווייז פון א פאדעס ביז א פעלץ און אונזער שמואל דוד לעווין איז געזעצט געווארען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק פאר בע'גנב'ענען זיין שכור'ן פאסאזשיר.

דער „פרייער" האט זיך געשעמט, פערשטעהט זיך, צו קומען אין געריכט.

האט טאקע לעווין גע'טענה'ט, אז דעם שכור'ן פאסאזשיר האט ער שעה'ן לאנג ארומגעפיהרט איבער'ן שטאט און דעריבער איז איהם געקומען נישט פאר 1 קורס, נור פאר א סך קורסען. אזוי ווי דער פאסאזשיר האט נישט געהאט קיין געלד, האט ער איהם איבערגעלאזט דעם זייגער אלס משכון. וועגען א טעאטער און וויזיטובקע האט לעווין געלייקענט שטיין און ביין. פערקעהרט, דער פאסאזשיר האט געוואלט צו איהם קומען א היים אויסלייזען דעם זייגער, און אזוי ווי ער איז נישט געקומען, איז ער געגאנגען אליין מעלדען אין 3. קאמיסאריאט, אז דער זייגער געפינט זיך.

הגם דאס געריכט האט גאנץ שוואך געגלויבט אין די דאזיגע ערקלערונגען, ווייל לעווין האט שוין געהאט נישט איינמאל „ספראוועס" צוליב אזעלכע „נסים", וואס פאסאזשירען לאזען איהם תמיד איבער פערשידענע חפצים, ווי פידלען א.א.וו., פונדעסטוועגען האט דער ריכטער אפגעלייגט דעם פראצעס אויף א צווייטען טערמין, בכדי דורך דער צייט צו קאנטראלירען די ריכטיגקייט פון די אנגעגעבענע פרטים דורכ'ן אנגעקלאגטען.

———:0:———

בריליאנטען-שמוגעל אין דאנציג.

דאנציג, 8. (ספ. טעל.) א בעאמטער פון צאל-אמט האט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין א אויטאבוס און ביי איינעם פון די פאסאזשירען א געוויסען משה שולפריר פון ווארשא געפונען א בערשטעל, אין וועלכען ס'זענען געווען בעהאלטען 70 בריליאנטען אין דער גרויס פון פאסאלעס, די בריליאנטען אין דער ווערט פון 300 טויזענד מארק זענען קאנפיסקירט געווארען. ווארשיינליך האנדעלט זיך וועגען בעהאלטען שמוגעל.

„ארארט"
זאכאדניא 43.
ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער
אונטער דער לייטונג מ. בראדערזאן

פסח-פראגראם!
היינט, מאנטאג-2 פארשטעלונגען:
אנהויב 8 און 10.15 אוונד
דינסטאג, ד. 10-טען—1 פארשטעלונג:
אנהויב 9.30 אין אוונד
מיטוואך, ד. 11-טען—2 פארשטעל.:
5 נאכמ. (פאפול. פרייזען) און 9.30
דאנערשטאג, ד. 12.—3 פארשטעל.:
4 נאכמ. (פאפול. פרייזן), 8 און 10.15

שנים עשר
מי יודע?

1. פסח
2. סקעטש
3. קיישלען
4. לופט-פליהער
5. זייגערל
6. מלוה מלכה
7. סאלעם אלייקום
8. ישוב'ניקעס
9. נאך דער חופה
10. חסידישער טאנץ
11. מאביליזאציע
12. בעקערלעך.

הנחה-בילעטען — אונגילטיג.
די קאסע איז אפען פון 1.30 מיטאג.

היינט, מאנטאג, ד. 9-טן, 4 נאכמ.
קומט פאר א פייערליכע
פרץ-אקאדעמיע
מיט פאלגענדען פראגראם:
1. אריינפיהר און רעציטאציע-משה בראדערזאן.
2. רעפעראט א.ס. „פרץ אין לעבען און אין שאפען"—דיכטער י. קאצענעלזאן
3. רעציטאציעס און אינסצעניזאציעס פון פרץ'ס ווערק — „ארארט".
פרייזען פון 75 גר. ביז 2.50
די קאסע איז אפען פון 1.30 מיטאג.

געזונט הייבט
אויף דער פייערונג
פון לינת הצדק
קאנסטאנטינער 4. איינגאנג פריי.

Dr. ROŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און ריאטגען
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרייען פון 3—4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאליסט פאר אינערליכע
און נערווען-קראנקהייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לאמשינצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

אין די ציין פון טיגער

סענסאציאנעלער ראמאן

110 פון מאריס לעבלאן

דאן לואי האט זיך בעמיהט צו בעהערשען די אונרוהיגקייט, וועלכע האט איהם ארומגעכאפט; עס איז זיך געווען שווער פארצושטעלען, אז דער באנדיט האט אויף דער גיך פער'סמ'ט פלארענציען; גיכער איז געווען אנצונעהמען, אז ער האט איהר געגעבען עפעס א נארקאטיש מיטעל, כדי זי איינצושלעפערען.

און נאכדעם האט זי זיך דעצידירט אריינצוזעצען אין דער קארעטקע?—האט געפרעגט דאן לואי

— יא, און ער האט פערמאכט דאס טירל און זיך אוועקגעזעצט אויף די קאזלעס און גלייך אפגעפאהרען. נאכדעם בין איך אויך אוועק פון דעם ארט און בין צוריק צו מיין מאשין.

— און דו האסט נישט געזעהן אין וואס פאר א זייט זיי זענען געפאהרען?

— נישט געזעהן.

און אין וועג האסטו נישט געהאט דעם איינדרוק, אז דער מענש האט מורא געהאט פאר א פערפאלגונג.

— יא, איבערהויפט נאך ווען עס האט זיך אייניגע מאל ארויסגעבויגען פון אויטא און ארומגעקוקט אין אלע זייטען.

— און די פרוי האט נישט געשריגען?

— ניין.

— וואלסט איהם געקענט דערקענען?

— כ'ווייס נישט, אין ווערסאל איז שוין געווען פינסטער, און היינט בין איך געשטאנען ווייט פון איהם. א חוץ דעם האט ער אין ווערסאל אויסגעוויזען צו זיין גרויס און היינט—קליין, ווי ער וואלט געווען איינגעבויגען אין צווייען.

כ'פערשטעה פון דעם אלעם גארנישט.

דאן לואי האט נאכגעטראכט, צי האט ער שוין אלץ אויסגעפרעגט און נאכדעם געזאגט צום שאפער:

— הער, גוטער ברודער, איך זעה, נאך דיין פיזיאגנאמיע נאך, אז דו האסט א לאנגע צונג און דו וועסט באלד אלעמען דערצעהלען וועגען אונזער בעגעגעניש, אלזא, כדי דיר צו פערשטופען דאס מויל, האסטו דא 6000 פראנק, אבער געדענק, אז וועסט ארויסלאזען א ווארט פון מויל— וועל איך מיך מיט דיר אפרעכענען אויף אנ'אנדער אופן...

און ער האט זיך צוריקגעקעהרט צו דאוואנען און זיין אפאראט ארום וועלכען עס האט זיך שוין פערזאמעלט א גאנצער עולם נייגיריקע.

— נו, מיר פאהרען?—האט ער געפרעגט.

— לויט'ן בעפעהל. וואוהין פאהרען מיר?

דאן לואי האט צושפרייט די מאפע און האט אנגעהויבען זוכען, ער האט זיך פערטיפט אין די פונקטען און אין די שטרייפעלעך פון דער מאפע און זיך בעמיהט, מיט דער הילף פון זיין ווירקליך געניאלער אינטואיציע צו טרעפען וואוהין זיי זענען געפאהרען. ער האט אוועקגעשטעלט איין פינגער אויף פאריז, דעם צווייטען אויף לע-מאן און געוואלט פערשטעהן, פארוואס האט דער באנדיט אויסגעקליבען די ריכטונג: פאריז—לע-מאן—אנזשער... שוין, ער ווייסט שוין, ער האט עס! איין נאמען פון א שטעטעל האט איהם, ווי א בליץ א שלאג געטון אין קאפ... אלאנקאן! אין איין רגע האט ער זיך דערמאנט.

— וואוהין מיר פאהרען?—האט ער ווידערהאלט די פראגע,—מיר פאהרען צוריק...

— אין דער ריכטונג?

— אלאנקאן.

— גוט—האט געזאגט דאוואן—זאל מיר עמיץ העלפען, איך זעה נישט ווייט א פעלד, פון וועלכען עס וועט זיין לייכט זיך אויפצוהויבען פון עולם.

דאן לואי מיט נאך אייניגע האבען מיטגעהאלפען און אין אייניגע מינוט איז אלעס געווען פערטיג. דאוואן האט נאכגעקוקט דעם מאטאר, ער האט געארבייט אהן פארוואורף.

אין דעם זעלבען מאמענט האט זיך, דערהערט א שטארקער גערויש פון אנ'אויטא, ביי וועלכען די סירענע האט אהן אויפהער, ווי א ווילדע חיה געפייפט.

דער אויטא האט זיך מיט אמאל אפגעשטעלט ביים ארט, וואו עס איז געשטאנען דער עראפלאן.

דריי פערזאן זענען ארויסגעשפרונגען פון דעם אויטא און זענען צו צו דעם שאפער פון דעם געלען אויטאמאביל.

דאן לואי האט דערקענט די פאסאזשירען. ס'איז געווען קאמיסאר וועבער מיט צוויי פאליציאגענטען.

זיי האבען גערעדט א פאר מינוט מיט'ן שאפער, געמאכט אנ'איינדרוק פון שטארק פערוואונדעטע מענשען. זיי האבען דעם שאפער פערשיט מיט א האגעל פראגען און יעדער מינוט געקוקט אויפ'ן זייגער און אויף דער מאפע.

דאן לואי איז צוגעגאנגען צו זיי. אין דעם פילאט-היטעלע מיט די לופט-ברילען איז ער געווען נישט צום דערקענען. ער האט אויך געענדערט אביסעל זיין שטימע און געזאגט:

— וואס? די פייגעלעך זענען אוועקגעפלויגען. ה' קאמיסאר וועבער?!

וועבער האט א קוק געגעבען אויף איהם דערשראקען.

דאן לואי האט זיך צולאכט.

— אבער א געשיקטער בחור דער פון אינזעל סען-לואי, דאס דריטע מאל טוישט ער די אויטא'ס און איז אוועק ווער ווייסט וואו.

דער קאמיסאר האט געקוקט אויף פערענען מיט פערוואונדערונג, ער האט גארנישט געקענט פערשטעהן ווער ס'איז דער פערשוין, וועלכער איז אזוי גוט אינפארמירט דעם ענין און ענדליך געפרעגט:

— ענטשולדיגט, אבער ווער זענט איהר?

— וואס-זשע, איהר דערקענט מיך נישט?

און דאן לואי האט אראפגענומען די מאסקע פון פנים און זיך העפליך פערנייגט:

— ארסען לופען, צום דינען, צו פוס, אויפ'ן פערד און אונטער די וואלקענס. איך לאז מיך איצט ווידער צוריק אונטער די וואלקענס. זיים-זשע, אלזא, געזונד. איך ווינש אייך ערפאלג אין אייערע ווייטערע אונטערזוכונגען.

— צפון מזרח—האט בעפוילען דאן לואי— הונדערט פופציג קילאמעטער א שעה, צעהן טויזענד פראנק.

— דער ווינט איז אין פנים! ...

— 5 טויזענד אויפ'ן ווינט! — האט צוגעגעבען דאן לואי רוהיג.

ער האט זיך אזוי געאיילט צו קומען בעצייטענס אין פארמיני, אז ער האט זיך נישט פארגעשטעלט, אז עס קענען זיין עפעס שטערונגען אין וועג.

איצט האט ער פערשטאנען די גאנצע זאך, און עס האט איהם נאר געוואונדערט, פארוואס עס איז איהם פריהער נישט געקומען אין קאפ אריין דער געדאנק, נישט פערבינדען די אויפגעהאנגענע אין פארמיני מיט די איבריגע פערברעכענס אין צוזאמענהאנג מיט מארנינגטאנ'ס ירושה. עס איז געווען קלאר, אז די זעלבע האנד האט געמוזט צורויבען דאס לעבען אויך ביים אלטען לאנושעאנא און דא האט זיך אייגענטליך געפונען דאס קערנדעל פון דער אינטריגע.

עס האט פאמעלעך אלעס אנגעהויבען קלאר צו ווערען. דער פערברעכער האט געמוזט אנהויבען פון לאנזשערגא'ן און נאכדעם איז ער איבערגעגאנגען צו דעם פאר-פאלק דעדעסילאמאר, און נאכדעם, אלץ לויט דעם זעלבען סיסטעם: קיינמאל נישט קיין אפען פערברעכען, נאר אינדערשטיל, קיינער זאל נישט זעהען, נישט וויסען. ער האט אומגעבראכט מארנינגטאנ'ען דעם אינזשיניער פאוויל מאריא-אננא און סיווער'ן.

און אט פון דארטען, פון פארמיני, איז ער געקומען, דער בלוט-דורשטיגער, קיין פאריז, וואו ער האט שפעטער בעגעגענט דעם אינזשיניער פאוויל און קאזמא מארנינגטאן און צוזאמענגעשטעלט די גאנצע שרעקליך-טראגישע געשיכטע מיט מארנינגטאנ'ס מיליאנען-ירושה.

און אהין האט ער היינט צוריקגעקעהרט, צוריקגעקומען מיט פלארענציע לויוואסער, אנ'איינגעשלעפטע, אונמאכטיגע.

א שרעקליכער געדאנק האט געגעבערט פערענג'ס מוח: וואס וויל דער אויסוואורף טון מיט פלארענציא'ן?

— שנעלער, שנעלער! — האט ער צוגעאיילט דאוואנען.

(פארטזעצונג קומט)

מל געווען אַ קריסטליך קינד,

דורך אַ טעות איז אַרויסגעקומען אַ שרעקליכע טראַגעדיע.

(אַ בריף פון פּאַריז).

אַ מערקווירדיגע געשיכטע איז פּאַרלאָפען אין פּאַריז, וואָס האָט אויפגערודערט דעם גאַנצן יודישן קוואַרטאַל.

אין אַ פּאַריזער שפּיטאָל איז געלעגען אַ יודישע קינפּעטאָרין אסתר וויסמאַן, וועלכע האָט געבוירען אַ יונגעל. אסתר וויסמאַן און איהר מאַן קומען פון פּוילען. אין צווייטען בעט, נעבען דער פרוי וויסמאַן איז געלעגען נאָך אַ פרוי, אַ קריסטין, אויך אַ פּוילישע, מיט'ן נאָמען אַניעלאַ סענקטאַס, וועלכע האָט אויך געבוירען אַ זוהן. די צוויי פרויען האָבען זיך דורכגעשמועסט איינע מיט דער צווייטער און די פּוילישע פרוי האָט געהאַט גרויס רחמנות אויף דער יודישער פרוי, וואָס מען מוז איהר קינד געבען מל זיין.

— נאַרעלע, — האָט די פּאַליאַטשקע געפּרובט ווירקען אויף דער יודישער פרוי, — צו וואָס דאַרפסטו דאָס? צו וואָס זאָלסטו נעהמען אַזאַ עופה'לע און פערשאַפען עס אַזוי פיל שמערצען?

דאָס זעלבע האָט אויך גע'טענה'ט מאַרטשין סענקטאַס, דער מאַן פון דער פּוילישער פרוי, ווען ער איז געקומען בעזוכען זיין ווייב אין שפּיטאָל.

סענקטאַס איז אַ פּאַליאַק, וואָס אַרבייט אין פּאַריז אין אַן'אויטאָמאָביל־פאַבריק. אויב מען זאָל איהם גלויבען אויפ'ן וואָרט, האָט ער קיין יודען נישט פיינד. אָבער, זאָגט ער, ער האָט אויף זיי רחמנות. וואָרום ער ווייסט פון זיין גלח אַז ווען אפילו אַ יוד שמד'ט זיך, איז ווען ער שטאַרבט, לאָזט מען איהם אַזוי גרינג נישט אַריין אין הימעל אַריין דערפאַר... דערפאַר, וואָס ער איז גע'מל'ט.

נאָר די גוטע עצות פון די פריינדליכע פּאַליאַקען האָבען אויף דער יודישער פרוי קנאַפּ־וואָס געווירקט. צו אַכט טאָג האָט מען געפּראַוועט דעם ברית טאַקע אין שפּיטאָל. דער פאָטער פון דעם קינד איז גראָד געווען זעהר שטאַרק פערנומען און ער האָט נישט געקענט אַליין זיין ביים ברית. ער האָט בעשטעלט דעם מוהל און איהם אָפּגעזאָגט ווי אַזוי אַ נאָמען צו געבען דעם קינד.

נאָר אָט קומט דער מוהל אין שפּיטאָל אַריין און הייסט זיך דערלאַנגען מל צו זיין דאָס קינד פון דער „פּוילישער" פרוי וויסמאַן. מאַכט מסתמא די קראַנקען שוועסטער, וועלכע געהט נאָכ'ן קינד, אַ טעות און נעהמט דאָס קינד פון דער פּוילישער פרוי סענקטאַס. די פּוילישע פרוי קען נישט אויסרעדען קיין צוויי ווערטער פראַנצויזיש, און אַז די קראַנקען־שוועסטער קומט צו איהר נאָכ'ן קינד, מיינט זי, אַז מסתמא נעהמט מען דאָס קינד צום באָדען אָדער וואָס.

קורץ, מען האָט דאָס קינד, דאָס קליינע סענקטאַס'ל, מל געווען וכרת וכהין און מען האָט דאָס אַ נאָמען געגעבען „חיים בן אפרים פישעל". און אַז מען האָט דאָס קינד צוריקגעגעבען דער קינפּעטאָרין, און דער מוהל איז אַריינגעגאַנגען זאָגען איהר „מזל־טוב". און דער טעות האָט זיך אַרויסגעוויזען, — האָט די פרוי סענקטאַס בעקומען אַ היסטערישען אַנפאַל. זי האָט געשריען: „אָלאַ דאָ נאַ!" „יעזוס מאַריאַ!" און האָט זיך געשלאָגען אין קאָפּ אַריין. זי האָט געוויינט, די פרומע קאַטוילישע פרוי, אויף דעם אומזיסטען ווייטאָג, וואָס מען האָט פערשאַפט איהר קינד. אָבער דאָס איז ביי איהר געווען נאָרנישט געגען דעם אומגליק, וואָס מ'האָט געבראַכט אויף איהר קינד: מען האָט גענומען אַ כשר'ע קריסטליכע נשמה און געמאַכט עס פאַר אַ יוד און פערשלאָסען פאַר איהם אויף אייביג די טויערען פון גן־עדן. די פרוי האָט געיאָמערט און געקלאָגט.

זי איז געוואָרען וואָס אַמאָל היסטערישער און ווילדער. זי האָט אָפּגעשטופּט פון זיך דאָס קינד — עס איז נישט איהר קינד. — האָט זי גע'טענה'ט — איהר קינד איז אַ כשר קריסטליך קינד און דאָס איז אַ פערשאָלטען יודיש קינד. זי איז אַראָפּגעלאָפען פון בעט. געכאַפּט דאָס קינד און עס צוגעוואָרפען דער יודישער פרוי און גענומען רייסען ביי איהר איהר קינד.

ס'האָט גענומען אַ סך צייט, ביז מען האָט די פרוי בערוהיגט. אָבער די אמת'ע חתונה האָט זיך אָנגעפאַנגען, ווען מאַרטשין סענקטאַס אַליין האָט זיך דערוואוסט פון דעם אומגליק. דער פּאַליאַק איז געקומען צו לויפען אין שפּיטאָל אַריין. ער איז געווען צורווצט ווי אַ ווילדע חיה; ער האָט צובראָכען גלעזער, שויבען, טישען, שטוהלען און האָט פערוויכערט, אַז ער וועט דאָס קינד נישט צונעהמען — מען זאָל איהם צוריקגעבען אַ „גאַנץ" און אַ כשר קריסטליך קינד, נישט קיין פערשאָלטען יודיש קינד.

עס איז נישט אַזוי לייכט אָנגעקומען, ביז מען האָט מאַרטשינ'ען בערוהיגט און נישט אַזוי לייכט האָט מען איהם אַוועקגעריסען פון זיין ווייב דער קינפּעטאָרינס בעט, וועלכע ער האָט געוואָלט באַלד אויפ'ן אָרט צורייסען ווי אַ הערינג, פאַר וואָס זי האָט אַוועקגעגעבען דאָס קינד די פערשאָלטענע יודען, זיי זאָלען אָט אַזוי מאַכען דערפון.

מען האָט געוואָלט מאַרטשינ'ען בערוהיגען, אַז אַ קינד פון זיבען טאָג (דאָס פּוילישע קינד, וואָס מען האָט מל געווען, איז ערשט זיבען טאָג אַלט געווען) פיהלט נישט אַזאַ שטאַרקען וועהטאָג פון אַזאַ קליינער אָפּעראַציע, מ'האָט איהם געזאָגט, אַז ס'קינד איז שוין באַלד אויסגעהיילט, מ'האָט איהם געפּרובט איינרעדען, אַז עס איז נאָר אַ נוצליכע זאַך מל צו זיין — מאַרטשין האָט אָבער גאָר נישט געוואָלט הערען, וואָס מען וויל איהם דאָ איינרעדען (זיי זענען מסתמא אַלע יודען אָדער פון יודען אונטערגעקויפט); ער ווייסט נאָר, אַז זיין קינד וועט שוין דאַרפען זיין אויפ'ן גאַנצן לעבען בעצייכענט מיט אַ יודישען צייכען. ווי וועט מען קוקען אויף איהם אין דער היים צווישען היימישע. צווישען עכטע פּאָליאַקען, פרומע קאַטאָליקען, אַז מ'וועט וויסען, אַז ער איז אַ „בעשניטענער"; און נאָכ'ן טויט ווי וועט זיך זיין נשמה מוזען אַרומשלעפּען, וואַנדערען און וואַלגערען זיך אין פּוסטע פעלדער און וויסטע וועלדער. און זי וועט נישט קענען אָנקומען אין „הימלישען קעניגרייך". ניין, מאַרטשין וועט אַזאַ זאַך נישט שווייגען! אַ נישט וואָלט ער נישט געווען קיין אמת'ער פּאַליאַק. אַ, ווען דאָס וואָלט נאָר געווען אין פּוילען, וואָלט ער שוין געוואוסט, וואָס ער האָט צו טון; אין פּוילען וואָלטען שוין די יודעלעך טייער בעצאָהלט פאַר אַזאַ שטיקעל אַרבייט. אין דער היים וואָלט ער זיי שוין געוויזען, וואָס ס'הייסט אַזוינס מל זיין אַ קריסטליך קינד. אַ פּויליש קינד. ניין, ער וועט נישט שווייגען, ער מוז זיך מיט די יודען אָפּרעכענען אויך דאָ אין פּאַריז.

האָט סענקטאַס אָנגעזאָגט זיין ווייב, אַז אויב זי וועט איהם נישט אַהיימברענגען אַ „גאַנץ" קריסטליך קינד. דאַרף זי איינגאַנצען נישט אַהיימקומען צו איהם, קען זי געהן, וואו זי וויל — ער וועט זי מיט דעם „יודישען" קינד אין שטוב נישט אַריינלאָזען. אָט אַזאַ פּזמון האָט מאַרטשין אָפּגעזאָגט זיין ווייב, וועלכע איז געלעגען אַ קראַנקע מיט אַ הויכער טעמפּעראַטור און זי האָט נישט געוואוסט, וואָס מיט איהר טוט זיך.

מאַרטשין סענקטאַס איז גלייך אַוועקגעלאָפען אין אַ קאַפע, וואו עס זיצען זיינע „קומעס" (חברים) און שפּילען קאָרטען, געהייסען אַלעמען אַוועקלייגען די קאָרטען. וואָרום ער האָט זיי צו דערצעהלען אַ שרעקליכע זאַך.

אַ „שרעקליכע זאַך" — לייגט דער עולם אַוועק די קאָרטען און קוקט נייגעריג אויף מאַרטשינ'ען מיט זיינע בלוט־פערלאָפענע אויגען. מיט זיין אָנגעצונדען פּנים. און מאַרטשין האָט זיי דערצעהלט די געשיכטע פון אָנהויב ביז'ן סוף.

מאַרטשין איז זיכער געווען, אַז ווי נאָר די חברה וועט דערהערען די ראָזיגע „שרעקליכע זאַך", וועלען זיי ווערען אָנגעצונדען מיט דעם זעלבען הייליגען קריסטליכען כעס, וואָס ער, און זיי וועלען אַלע ווי איין מאַן זיך אויפשטעלען און געהן זיך אָפּרעכענען מיט די יודען. וואָס מען דאַרף טון איז ביי מאַרטשינ'ען קלאָר: מען דאַרף זיך געבען אַ לאָז צום „קאַפע דלות" אויפ'ן „פּלעצעל", צום „באַרא טאַבאַק" אויפ'ן בעלוויל אָדער אין אַן'אַנדער אָרט, וואו די פערשאָלטענע יודען זיצען און זיך מיט זיי אָפּרעכענען. שטעלט אייך אָבער פאָר מאַרטשינ'ס איבעראַשונג, אַז די חברה האָבען „ערגעריג" זיין „שרעקליכע געשיכטע" אויסגעשאָסען אין אַזאַ געלעכטער, אַז די גלעזער אויף די טישלעך האָבען געציטערט. איינער האָט לאַכענדיג זיך אָנגערופען:

— מאַרטשין, דו קאַלב, וואָס ביסטו אַזוי פערזאָרגט, זעה נאָר אַז ער זאָל נאָך קענען רעדען יודיש וועט איהם שוין גרויסערהייד נאָר נישט פעהלען ער וועט זיך קענען דרעהען צווישען יודען און זיך אַרויסגעבען פאַר אַ יוד. יודען העלפען שטענדיג אַ זייערינגען. דו ווייסט גאָר נישט, מאַרטשין ווי גליקליך דיין קינד איז, און דער קאַלב רופט דאָס נאָך אַ „שרעקליכע זאַך" — קום טרינקען אַ גלעזעל, מאַרטשין.

און די חברה האָבען אויפסניי אויסגעשאָסען אין אַ הילכיג געלעכטער און זיך גענומען וויצלען.

דאָ האָט שוין מאַרטשין נישט געקענט אויסהאַלטען. ער האָט געגעבען אַ כאַפּ אַ פלאַש פונ'ם טיש און אָנגעהויבען צו לייגען מיט איהר איבער קעפּ. און באַלד איז דער קאַפע פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ שלאַכט־פעלד, וואָס האָט דערמאָהנט אַ פּוילישע קרעטשמע. עס האָבען זיך געהויבען הענט, געבייזלט פויסטען, ס'האָבען געבריזגעט גלעזער און פלעשלעך, שטוהלען מיט טישען האָבען זיך גערוקט. דאָס האָט אָנגעהאַלטען עטליכע מינוט אינגאַנצען. ביז דער באַלעבאָס פונ'ם קאַפע האָט מאַרטשינ'ען אַ פערבלוטיגטען אַרויסגעראַטעוועט פון דער חברה, וועלכע האָבען געשריען, אַז מען וואָלט איהם אויך בעדאַרפט מל זיין און האָבען איהם שוין געוואָלט אַרויפציהען אויפ'ן טיש אַרויף....

מאַרטשין האָט זיך שנעל אַרומגעוואַשען פון בלוט און בעהאַלטענדיג אין זיך זיין גאַנצען אומגעשטילטען כעס איז ער שנעל, פייל אויס'ן בויגען, געלאָפען צום „קאַפע דלות", איז צוגעלאָפען צו אַ טישעל, וואו עס זענען געזעסען עטליכע יודישע יונגעלייט און געשפּילט דאָמינאָ, געכאַפּט פון טיש אַ פלאַש מיט ביער און געגעבען איינעם פון די יונגעלייט אַ זעץ איבער'ן פּנים. דער יונגערמאַן האָט אַרויסגעלאָזט אַ שרעקליכען געשריי. זיין באַק איז געווען אויפגעשפּאָלטען און בלוט האָט זיך געגאָסען פון איהם. דאָס אַלץ איז אויסגעקומען אַזוי בליץ־שנעל, אַז קיינער האָט נישט געוואוסט, וואָס דאָ איז געשעהן. מאַרטשין האָט שוין געכאַפּט די גלעזער פון טיש, געוואָרפען זיי אין די קעפּ אַריין און געשריגען אויף פּויליש.

— יודען גיט מיר אָפּ מיין קינד. וואָרום כ'וועל אייך דאָ אַלע אויס'הרג'ענען.

אין „קאַפע דלות" איז געוואָרען אַ שרעקליכער טומעל. טייל האָבען אָנגעהויבען צו שרייען „מען שלאָגט יודען". אין אַ קורצער ווייל אָבער האָט זיך דער עולם בערוהיגט. דעם פערוואונדעטען יונגען מאַן האָט מען אַוועקגעפיהרט אין אַן'אַפּטייק אַריין און מאַרטשין איז באַלד געווען אַרומגערינגעלט פון אַן'ענגען געדיכטען רעדעל און מען האָט איהם איינגעשטילט.

— מען דאַרף איהם אָפּלאָזען. ווייזט אויס אַ משוגע'נער, האָט זיך איינער אָפּגערופען.

האָט די חברה טאַקע איינציגווייז זיך אָפּגערוקט פון מאַרטשינ'ען, און מאַרטשין סענקטאַס איז אַרויסגעגאַנגען פון קאַפע מיט אַ געזונקענעם קאָפּ.

האָט מאַרטשין איצט שוין מיט אַ רוהיגען קאָפּ זיך בעטראַכט גענוי און געקומען צום געשלוס, אַז עס וואָלט געווען אַ גרויסע עולה, אַז ער זאָל פון דעם עסק נאַרנישט האָבען. וואָס הייסט? די יודען האָבען איהם מל געווען זיין קינד, זיין זוהן וואָס דאַרף הייסען וואַצעק האָבען זיי נאָך אַ נאָמען געגעבען אפרים־פישעל. זיי האָבען דאָס קינד אומגליקליך געמאַכט אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט און ער, מאַרטשין, זאָל נאַרנישט האָבען דערפון? דאָס וואָלט געווען נישט יושר'דיג און נישט ריכטיג.

צו וועמען געהט מען אָבער צו אַזאַ געשעפט? נאַטירליך צו אַ רב.

אָט דער פּלאַן איז מאַרטשינ'ען טאַקע געפעלען געוואָרען און ער איז געגאַנגען צו אַ רב אויפ'ן „פּלעצל" מיט זיין טענה וואָס ער האָט: אַזוי ווי יודען האָבען איהם מל געווען זיין קינד, אומגליקליך געמאַכט עס, אויף ביידע וועלטען, וויל ער, אַז די יודען זאָלען איהם פערגיטיגען.

מיט דער ראָזיגער טענה איז מאַרטשין געגאַנגען פון איין רב צום צווייטען און צום דריטען, און פון אַלע איז ער אַוועק מיט נאַרנישט. דאָ האָט דאָך מאַרטשין גאָר אויפסניי געהאַט אַ בעווייז וואָסערע „פערשאָלטענע בעשעפענישען" יודען זענען און ווי אומגליקליך זיין קינד וועט זיין, און ער האָט זיך ענטשלאָסען אויף אַ שרעקליכער זאַך.

אין עטליכע טעג אַרום איז מאַרטשינ'ס ווייב אַהיים געקומען פון שפּיטאָל מאַרטשין האָט זי אויפגענומען מיט פּעטש און מיט סטוסאַקעס וויפיל ס'איז אין איהר אַריין. שפּעטער האָט זי מאַרטשין אַריינגענומען אין הויז, אָבער מיט דעם בעדינג, אַז זי וועט זיין אַ מענש און מסכים זיין צו דעם וואָס ער וועט טון....

ער האָט דאָס קינד דערשטיקט...

איצט זיצט מאַרטשין סענקטאַס אין טורמע. מאַרטשין לייקענט נישט, אַז ער האָט דאָס קינד דערשטיקט, ער זאָגט, אַז יעדער פרומער קריסטליכער טאַטע אויף זיין אָרט וואָלט געטון דאָס זעלבע.

י. פ—ן.

דער סוף פון קאַא־קאַא.

(ענדע פון 3־טע זייט)

וואַרט — ווען דאָס אַלץ וועט ווערען שמות אין אַ גניזה. אַלט פּאַפּיר — אויף בוידעמער.

אָבער איך האָב אַ קוק געטאָן אויף די פּנים'ער פון די צוהערער — און האָב נישט געהאַט דאָס האַרץ צו זאָגען וואָס איך האָב געוואָלט. און איך האָב פערקירעוועט דעם שמועס אויף זייטיגע וועגען, גערעדט וועגען אומממשות'דיגקייטען — און האָב געוואַרט מיט אומגעדולד, ווען איך וועל שוין קענען פערענדיגען מיין „פּאָלעמיק".

„גייסט", „יודענטום", „שפּראַך", „לאַנד" — אַלצדינג שעהן און גוט. אָבער „קאַא־קאַא", בדירעה!

געדענקט נישט קיין וויגען־ליד זינגען מיר, — נישט קיין פריהלינג־ליד. עס ציטערען זיך די הימלען, עס דערנעהנטערט זיך דער ווינטער.

נישט קיין וויגען־ליד זינגען מיר — נאָר אַ „רעקוויעם".

זאָל דער געזאַנג שעהן זיין, ווי עס פּאַסט אין דער שעה פון פּורפּור־רויטען זונען־אונטערגאַנג. שעהן ווי אַ כאָראַל, און מילד, צאַרט, ווי שאָפּענ'ס מייסטער־ווערק.

און קומט צו אונז אַ „קאַא־קאַא" סוף — געהען מיר איהם מיט שמחה ענטקעגען. לאָזען די קומענדע דורות אונז מקנא זיין, וואָס מיר האָבען אַזוי גרויס געזונגען דעם שוואַנען־ליד פון דעם אַלטען יודענטום.

און אין דעם „מוזיק־אַרכיוו פון די ספערען" וועט געזאַמעלט ווערען אונזער געזאַנג.

געהט היינט אויף דער פּייערונג
פון „לינת הצדק"
קאָנסטאַנטינער 4. איינגאַנג פריי!

ספּאָרט.

—:0:—

„טוריסטען" – „רוך" (אויבערשלעזיען) 0:0.

וועגען דער מייסטערשאַפט פון דער עקסטראַ־ליגע

אין אַ שלעכטער מינוט האָבען די „טוריסטען" היי־יאָהר אָנגעהויבען די קאַמפּען וועגען דער מייסטערשאַפט פון דער פּוילישער „עקסטראַ־ליגע". די ערשטע דריי מעטשען מיט „ל. ק. ס.", קראָקאָווער „וויסלאַ" און „פּאָלאָניאַ" אויס וואַרשאַ – האָבען זיי פערשפּילט. די לייטונג פון די „טוריסטען", זעהענדיג וואָס איהר דראָהט, האָט זי געביטען עטליכע שפּילער פעסטשטעלענדיג פאָלגענדען שטענדיגען צוזאַמענשטעל:

מיכאַלסקי, קאַראַש, ניעוויאַדאָמסקי, קאַהאַן, וויעלישעק, הינץ, מיכאַלסקי, א. קוביק, סטעפאַן קוביק, קולאַוויאַק, פראַנקוס.

„רוך", וועלכער פערנעהמט אין דער מייסטערשאַפטס־טאַבעלע אַן'אָרט מיט פיער פּלעצער בעסער ווי די „טוריסטען" זענען אַרויסגעטרעטען אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל:

קרעמער, קוש, לוקאַשיק, באַדוראַ, געגדשיאַר, קיעלבאַסאַ, פּראָסט, סאַבאָטאַ, קאַצי, צוק, קאַלושאַ.

דאָס שפּילען הויבט אָן „רוך" אָבער די „טוריסטען" נעמען איבער די איניציאַטיוו און האָבען כמעט די גאַנצע צייט אַ איבערגעוויכט. אויב זיי נוצען נישט אויס פיל גינסטיגע מאָמענטען איז עס צוליב דעם, וואָס דער אָנגריף פערלירט זיך אונטערן טויער, און זייערע באַלעמס געהען איבער'ן טויער. אויך דער ריכטער, האָט אויך פיל געשטערט פייפענדיג, ווען דאָס איז אַבסאָלוט נישט נויטיג. דער ריכטער האָט אויך נישט בעמערקט קיין עלף־מעטער־שטויס לטובת די „טוריסטען".

אַ גאַנצע רייהע גוט אַדורכגעפיהרטע אָנגריפען נוצען ביידע מאַנשאַפטען נישט אויס. די אָנגריפען פון „רוך" ליקווידירט זעהר גוט קאַהאַן און קאַראַש, וועלכע האָט געשפּילט ווי אין זיינע בעסטע צייטען. די אָנגריפען פון די „טוריסטען" ענדיגען זיך אויך מיט גאָרנישט.

און ווען דער באַלעם געהט שוין אין דער ריכטונג פון טויער און די „טוריסטען" קענען ערצילען אַ טויער שטעהט דאָרט צום שלימזל קולאַוויאַק, דער באַלעם קלאַפּט זיך אָן אין זיין קאָפּ און פאַלט צוריק אַרויס אויפ'ן פעלד.

מ'האָט געקענט מיינען, אַז די „טוריסטען" וועלען אפשר אין דער צווייטער העלפט אויסנוצען זייער איבערגעוויכט און ערצילען דאָס געווינס, אָבער אין דער העלפט ווייזט „רוך" זיינע שאַרפע נעגעל. זי איז אַן'אָפטער גאַסט אונטער די טוריסטענס טויער. און אויב דער מעטש האָט זיך פערענדיגט 0:0 האָבען די „טוריסטען" עס צו פערדאַנקען איהר טויערמאַן מיכאַלסקי'ן, קאַהאַנען און קאַראַשען.

ריכטער – ה' קרוקאָווסקי אויס וואַרשאַ.

א—ן.

„הכח" — „סאָקאָל" (זגיערזש) 1:5 (1:3).

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

גאַסטראָלען פון די בעריהמטע אַרטיסטען חנה לערנער און דוד זיידערמאַן

אונזער פרעהליכער יום־טוב־רעפּערטואַר:

היינט, מאָנטאַג, דעם 9־טען אַפּריל ד. י. 9 אַ זייגער אין אָוועגד

די אין לאָדז בעליבטע פּיעסע אין 3 אַקטען

רומענישע חתונה

הויפּטראָלען: „דבורה"—חנה לערנער; „ישראל"—ישראל זיידערמאַן.

היינט, מאָנטאַג, 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען

ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע!

דער גרעסטער שלאַגער, וואָס איז אין אַמעריקאַ און לעצטענס אין וואַרשאַ געשפּילט געוואָרען

די יודישע שיקסע

אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון שאָר, מוזיק פון ש. סעקונדע. הויפּט־ראָלען: „פּאַליאַטשקע"—חנה לערנער; „בערעל"—דוד זיידערמאַן.

קופּלעט: א יודיש יונגעלע, מוזיק און טעקסט דורך דוד בייגעלמאַן, אַ היים, אַ היים, ספּעציעל אָנגעשריבען פאַר חנה לערנער געזונגען פון ח. לערנער. דועט קדושין־רינגעלע. אַ גוט וואָך, איך בין אַ יונגעל אַ ברען, געזונגען פון ד. זיידערמאַן מיט'ן כאָר און נאָך פיל שענע געזאַנגס־נומערן. רעזשיסירט פון דוד זיידערמאַן.

ס'נעהמען אָנטייל פרויען: בעזמאַן, זוואָקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ־מייסטער ב. ליבאָוויטש. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.־קאַסע.

אַנאָנס! די נאָהנסטע פּרעמיערע סיידי, וואו קריכסטו?

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 3-go kwietnia 1928 r.
Dla dorosłych początek seansów o godz. 6, 8 i 10
Dla młodzieży „ „ „ „ 2 i 4.
DOUGLAS FAIRBANKS w filmie p. t.:

DWANAŚCIE DIAMENTÓW

Następny program: **„CHANG".**
Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

איך קויף און פערקויף **מעבעל**

ריוואנעס, פעלצען, ניי-מאשינען, גארדעראבען, סאמא-וואַרען א.ז.וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן נארוטאָוויטשא 19 (דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 819

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד״ר וואַלינסקי	נאָז, האלז, אויערן קר.	4—3
ד״ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	5-4 12-9½
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראנקה.	1—11
ד״ר לובימש	הויט-און געשלעכט-קר.	1—12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12½
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראנקהייטען	1—12
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראנקה.	3—1
ד״ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינ-שפריצונגען, סאַמאַושען, ערעקטריזאציע, אפעראציעס. אויך פערלאנג — ווייזונגען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמע און בלוט.

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד״ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	2—10 נמ.
ד״ר לאושינסקי סטאראָפאָלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Dr.med. A. MAZUR

אויערען און האלז-קראנקהייטען, שטימע-און שפראך-פעהלערן (שטאמלען א. אז. וו.)
האט זיך איבערצויגען פון נארוטאָוויטש 44
אויף ווסכאדנא 65, טעל. 01-66
(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).
נעהמט אָן פון 11^{30}—12^{30} און פון 3—5 נאָכמ. 770

אינגיכען דערשיינט אין אונזער שטאָדט
דער 1-טער נומער פון ליטעראַרישען חודש-זשורנאל

„טריט"

אין וועלכען ס׳בעטייליגען זיך: אָפּאָטשינסקי פ., בערש-לינג מ., גיפס י. העלמאַן מ., וויטענבערג מ., זעלקאָ-וויטש י., טורקא י., פוקס ח.ל., קרוי י.ל., שפיגעל. י. ראַבאַן
ווענען אלע ענינים זיך ווענדען צו:
מ. וויטענבערג, זגערזשער 16. 978

א געוועלב

מיט א וואוינונג, עווענטועל בלויז א וואוינונג, איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. —
אנדזשעיא 38, ביי
איי ז ע נ ב ו י ם. 641

פון זאָפאָרט איבערצוגעבען א געוועלב

מיט א ווייסטאווע אויף אלעקסאנדריסקא 15. צו ערפאהרען אלעקסאנדריס-קא 34 אין האָבער-געוועלב מעקלערס געוואונשען. 686

פלעצער אין קאלי

ביים פשיסטאנעק פון טראַמ-וואַי לאָדז — אלעקסאנדער ביליג צו פערקויפען. צו ערפאהרען ביי **ביימא-וויטש**, פאנסקא 13. 649

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט-, האר-און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, לישיי און ראק, רענגענשטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אין אָוונד.
לעטשניצע-פרייזען.

ווענדונג צו די ה״ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי-שמחות נעפל. מיטצוטיילען, אז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהע-ריגער צייט פון די מחותנים בעוואוסט, ווענען אייערע אלע שמחות און חתונות און דורך דעם פאסירט גאנץ אפט, אז די בעלי-שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פינקטליכער צייט אנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אלע מחותנים געפל. אונז צו לאָזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענצושטעלען די בעלי-שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאם צו מאַכען די געעהרטע ה״ה מחותנים, אז מיר נעהמען ביי קיין פאל נישט אָן קיין שום פערוויילונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג׳ בעלי-שמחות. מיט אכטונג

מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע.

אנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, ווסכאָדניא 18;
ק. טויבע, נאָווא-צעגעלניאנא 22 ✦ י. טויבע, אלעע 1. מאַי 18.

בעמ.: מעסיגע פרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס-פרייזען!

כעמיש-באַקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאַגיסטער נ. שאַץ

פעטריקאווער 37, 2. שט., פראָנט
אנאליזען פון קאל, אורין, ליכעץ א. א. וו. אורי-אנאליז — 4 זל.

אַ גרויסער אויסוואַהל פון נייעסטע-מאָדערנע

שייטלען

פאלקעס און האַלבע פאלקעס
צו בעקומען קאמיעננאַ 5
2-טען הויף, 2. שטאָק ביי פּאָרושוצקי.

שנעל און רעעל! פרייז 2 זל. פרייז 2 זל.

רעכטס-קאנסולענטען-ביורא

„פאַראַדאַ״-„PORADA"

◆◆◆◆◆◆ 10 פיעטריקאָווער 10 ◆◆◆◆◆◆

אונטער לייטונג פון א לאנגיעהריגען און רוטינירטען געריכט-סעקרעטאַר שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאַזולעס און זאַבעז-פיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראַכען. 258

פערטרעטונג פון קאַלאמייער טלתים

ווילנער ספרים-סקלאַד

25 פראָצ. ביליגער!!

ביי א. מ. גרובשטיין ווסכאדניא 54 פראָנט 1-טער שט.

איז צו בעקומען ש״ס, טורים, רמב״ם, מדרשים, פנקים, משניות, עין-יעקב, מחזורים, סידורים. אויך די בעוואוסטע קאלאמייער טלתים פיינע און טערקיש-ווידענע, ווי אויך טלתים-קטנים, א ספעציעלער אויסוואהל פון כלה-סידורים פראכט-לעדער-באנד, אויך קראקאווער ווידענע-גארטלען, קאפלען, ציצית טוווית א.ז.וו. אלעס מיט 25% ביליגער. נעדענקט נור ביי א.מ. גרובשטיין ווסכאדניא 54 פראָנט 1. שט. שטענדיג אָפען ביז 11 אין...

מאסאזש- און היגיענישער גימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד

צעגעלניאנא 8, טעל. 89-51.
...גימנאסטיק ... פאר ... קינדער (גרופען) ... דעם ... די שולע. ... עמפפאנג פון 3—5 נאכמ.

לייה-ביבליאָטעק

אויפ׳ן נאָמען פון

א. אייזענשלאס

11 פאלודניאווא 11

איז אָפען מאָנטאָג אין מיטוואָך פון 5—9 אָוונד.
שבת — פון 10—1 מיטאג און פון 4—9 איז אָוונד.

Dr. med.
BRAUN

23 פאלודניאווא **23**
טעלעפאָן 26-40.
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און סעקסואַל-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.
WOLF EYCHNER

פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 72-34
נעהמט אן און דער לעטשניצע פעטריקאווער 194 פון 12—3 נאכמ. און דערנאך פון 6-8 אָ.

בעקאַנטמאַכונג.

די שומרי ומזהירי שבת אין לאָדז מאַכט אויפ-מערקזאם, אז די מוזיקער געבר. טויבע אין לאָדז זענען ביי אונז מוחזק פאַר שומרי שבת, דעריבער ליגט א חוב אויף יעדען יוד, וואָס מאַכט א שמחה, צו נעהמען די געבר. טויבע, ווייל אלע אנדערע מוזיקער האָ-בען ביי אונז נאָך נישט קיין חזקות פאַר שומרי שבת.

שומרי ומזהירי שבת עם ועד הרבנים בראש.

Dr. ADAM
GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.

הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליבעס-אָנקראנקהייטען. ... פון 4—7 אין אָוונד.

Hallo! Hallo! Dzwoń telefon 63-30
„Pogotowie Krawieckie KIERSZA", 91 Żeromskiego 91.

Odświeżamy

garnitur za zł 3. (z odebraniem i odesłaniem) Pranie chemicznie, farbowanie	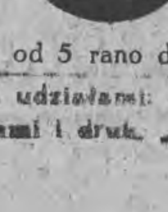	**Suknie za zł. 2.80** (z odebraniem i odesłaniem) nicowanie, przeróbki, reperacje i sztuczne cerowanie

Zakład czynny od 5 rano do 1 w nocy. 196

לעבער

... נעהמען אויף דער ... ווערען אנגענומען ביי

ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאנא 29

פסח-אַקציע. תומכי אורחים

פאמארסקא 18.
היינט, מאנטאג פון 11 א זייגער פריה וועלען פערטיילט ווערען די צעטלען אויף צו בעקומען אויף די אנדערע טעג פסח מאהלצייטען
אין דער פסח-קוך.
ד י פ ע ר וו אַ ל ט ו נ ג.

Gimnazjum żeńskie
K. WOLFSONOWEJ

Pomorska 18 (w ogrodzie).

Zapisy uczenic na rok szkolny 1928/29 **do wszystkich klas (od wstępnej do 8 wył.)** przyjmuje kancelarja od dnia 17 kwietnia w godzinach od 9—1 popołudniu.

Specjalną uwagę zwraca gimnazjum na wychowanie uczenic.

Przy gimnazjum **PRZEDSZKOLE (Świat dziecięcy)** dla dzieci od lat 3½—7.

Zapisy na IV kwartał przyjmuje kancelarja.

Zajęcia w ogrodzie. 640

אויפפאָדערונג!

איך פאָדער אויף דעם ה׳ מענדל בראַדאַטי, אז אין פערלויף פון 8 טעג, ד. ה. ביז׳ן 16. אפריל, ער זאָל מיר ערלעדיגען מיין חוב פון 35 זל. מיט 50 גר. פאַר צייטונגען. אין געגענפאַל, וועל איך זיין געצוואונ-גען אָנצונעהמען אנדערע מיטלען.

מיט אכטונג י. ראָזענבלום
(צייטונגס-פערקויפער).

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביורא פעטריקאָווער 17?!
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אז אין דעם ביוראָ —

17 פעטריקאָווער 17

דורכגאנג זאַכאַדניאַ 52, ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט׳ן אוסטאַוו אלערליי ביטעס קלאַזולעס, זאַבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס צי-ווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואָ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראַזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אלע פאָליציי-בעצירקען, אקטען אינטער-ציזיעס, אקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאַליסט פון שותפות-אקטען

מיט אכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט-קאָנסולענט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

אין ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 33-16.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז האלז, אויערן קר.	10—11 2—5 / 6—7
ד״ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פאָלאַק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 / 7—8
ד״ר יוסטמאַן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פּאָפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5—6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראנקהיים. 5-4 זג.	1—2
ד״ר ווינבערג	אינג. חעריק לונגען-קר.	1-11 5½—7
ד״ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. בראדיענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פונדאמענט, בעלייכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
פאַלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראהלען, פאַר בעשטראהלונג און דורכלייכטונ-גען, קווארץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאַר שטאַמלער.
אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. קאַבינעט

פראָפ. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד